

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ ФІНАНСІВ ТА ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

КАФЕДРА ФІНАНСОВИХ РИНКІВ ТА ТЕХНОЛОГІЙ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА(ПРОЄКТ)

на тему: «СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО
ФОНДОВОГО РИНКУ»

Здобувача вищої освіти другого (магістерського) рівня, II курсу, ФМД-22-1 групи
спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
освітня програма «Управління фінансовою та страховою діяльністю»

(підпис)

Ольховик Надії Володимирівни
(прізвище, ім'я, по-батькові)

Науковий керівник

(підпис)

Чуницька Ірина Іванівна, д.е.н., професор
кафедри фінансових ринків та технологій
(прізвище, ім'я, по-батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Керівник освітньо-професійної
програми

(підпис)

Чуницька Ірина Іванівна, д.е.н., професор
(прізвище, ім'я, по-батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Допущено до захисту за рішенням кафедри

Протокол від « 15 » 09 2024 № 9

фінансових ринків та технологій

Завідувач
кафедри

(підпис)

Береславська Олена Іванівна, д.е.н., професор
(прізвище, ім'я, по-батькові, науковий ступінь, вчене звання)

ІРГПНЬ – 2024

Реєстрація № 7 16.01.2024 р. Березнявська В.С.
(дата) (підпис відповідальної особи)

Результати перевірки до захисту 15.01.2024
(до захисту, на доопрацювання) (дата) (підпис)

Результат захисту 5 01.02.24 Дж
(оцінка) (дата) (підпис)

Голова комісії: Дж Тришук І. І.
(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени комісії: Дж Березнявська В.І.
(підпис) (ініціали, прізвище)

Дж Тришук І. І.
(підпис) (ініціали, прізвище)

Дж Вержинський Н.Н.
(підпис) (ініціали, прізвище)

БЛАНК ОЦІНЮВАННЯ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ

Об'єкти контролю	Діапазон оцінки в балах	Фактична кількість балів	Примітки	Дата, П.І.П.: керівника, голови комісії, членів комісії, секретаря, (підписи)
ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ КОМІСІЄЮ ПО ЗАХИСТУ				
1.Доповідь	від 0 до 10	10		
2. Роздатковий матеріал	від 0 до 5	5		
3. Знання теоретичного та практичного матеріалу, вміння відповідати на запитання	від 0 до 25	25		
4. Апробація (участь у конференціях)	від 0 до 10	7		
РАЗОМ БАЛІВ	від 0 до 50	47		
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ	від 0 до 100	90		

Оцінювання кваліфікаційної роботи науковим керівником - 43 балів.

ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ ТА ШКАЛИ ЕКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЕКТС	Оцінка за національною шкалою	Дата	П.І.П.: голови, членів комісії, секретаря, (підпис)
90	A	5	01.02.24	

Правила переведення оцінок до національної шкали та шкали ЕКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
80-89	B	4 (добре)
70-79	C	3 (задовільно)
60-69	D	
50-59	E	
35-49	FX	2 (незадовільно)

Факультет фінансів та цифрових технологій
Кафедра фінансових ринків та технологій
Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітня програма «Управління фінансовою та страховою діяльністю»

Затверджую
Завідувач кафедри

 Ольга КОВАЛЕНКО
« 15 » листопада 2022

**Завдання на випускню кваліфікаційну (дипломну) роботу
здобувачу вищої освіти**

Ольховик Надії Володимирівни
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи (проекту)

«Сучасні тенденції розвитку міжнародного фондового ринку»

Затверджена наказом ректора від «15» листопада 2022 №1208

2. Строк здачі закінченої роботи 04.12.2023р.

3. Мета роботи є аналіз сучасних тенденцій розвитку міжнародного фінансового ринку, визначення їхнього впливу на глобальну економіку та розроблення рекомендацій для ефективного управління ризиками та інвестиційними стратегіями.

Об'єкт дослідження сукупність економічних відносин, які виникають в процесі розвитку міжнародного фінансового ринку.

Предмет дослідження сучасні тенденції розвитку міжнародного фінансового ринку.

База дослідження міжнародний валютний фонд, Світовий банк, організації економічного співробітництва та розвитку, інші міжнародні економічні організації

4. Вихідні дані до роботи. Під час дослідження використана широка інформаційна база, котра включає положення сучасної економічної теорії, наукові праці вітчизняних та зарубіжних науковців у сфері дослідження розвитку міжнародного фінансового ринку, інформаційні матеріали та офіційні звіти Міжнародного валютного фонду, Світового банку, Організації економічного співробітництва та розвитку, інших міжнародних економічних організацій; публікації у періодичних виданнях; матеріали міжнародних конференцій тощо.

5. Перелік графічного матеріалу складається із вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел і додатків. Робота містить 8 таблиць, 20 рисунків, 3 додатки. Список використаних джерел містить 44 найменування.

6. Зміст випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи (перелік питань за кожним розділом)

Розділ 1. Теоретичні аспекти розвитку міжнародного фінансового ринку

1.1 Сутність та структура міжнародного фінансового ринку

1.2 Вплив глобалізації на розвиток міжнародних фінансових ринків

Розділ 2. Сучасний стан розвитку міжнародного фінансового ринку
 2.1 Аналіз міжнародного фінансового ринку
 2.2 Огляд тенденцій розвитку міжнародного фінансового ринку
 Розділ 3. Перспективи розвитку міжнародного фінансового ринку

7. Календарний план виконання роботи

№ п/п	Назва етапів випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи	Строк виконання етапів роботи	
		За планом	Факти
1.	2.	3.	4.
1	Підготовка 100 % кваліфікаційної роботи та подання її на перевірку науковому керівнику	29.09.2023р.	29.09.2023р.
2	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень керівника та подання її на повторну перевірку керівнику	31.10.2023р.	31.10.2023р.
3	Попередній захист кваліфікаційної роботи	11-22.12.2023р.	22.12.2023р.
4	Отримання відгуку наукового керівника кваліфікаційної роботи	26-29.12.2023р.	26.12.2023р.
5	Рецензування кваліфікаційної роботи	02-09.01.2024р.	05.01.2024р.
6	Надання кваліфікаційної роботи для перевірки на плагіат	01.11.2023 р.04.12.2023р.	28.11.2023р.
7	ЗАХИСТ	01-02.02.2024р.	01.02.2024р.

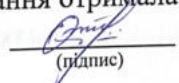
8. Дата видачі завдання «15» 11 2022

9. Науковий керівник кваліфікаційної роботи (проекту)
(підпис)

Чуницька І.І.
(прізвище, ініціали)

10. Гарант освітньо-професійної програми
(підпис)

Чуницька І.І.
(прізвище, ініціали)

10. Завдання до виконання отримала здобувач вищої освіти
(підпис)

Ольховик Н.В.
(прізвище, ініціали)

АНОТАЦІЯ Ольховик Н.В.

Сучасні тенденції розвитку міжнародного фондового ринку

Мета роботи полягає у дослідженні питань специфіки функціонування, регулювання міжнародного фінансового ринку та його складових.

Завдання роботи є оцінювання поточного стану фондового ринку, визначення проблем його функціонування, а також оцінювання можливих перспектив його розвитку.

Предметом дослідження є економічні відносини, що виникають на рівні учасників фінансових ринків.

Об'єктом дослідження виступають економічні відносини, що виникають в процесі діяльності міжнародних фінансових організацій на кредитному ринку України.

Базою дослідження є обробка літературних джерел, використані діалектичний та історичний методи дослідження розвитку фондового ринку України, матеріали та офіційні звіти Міжнародного валютного фонду, Світового банку, Організації економічного співробітництва та розвитку, інших міжнародних економічних організацій.

За результатами дослідження : визначено і систематизовано основні тенденції та фактори розвитку сучасної структури світового фондового ринку, виявлено її специфічні риси; доведено, що особливості видів, рівнів, етапів та форм прояву мотиваційного механізму діяльності учасників інвестиційного процесу обумовлюють формування моделей національних та міжнародних фондових ринків, стають підставою для розвитку системи їх регулювання; визначено і систематизовано основні фактори розвитку іноземної інвестиційної діяльності в Україні.

Одержані результати можуть бути використанні у роботі для написання матеріалів, що стосуються фондового ринку України.

Дипломна робота містить 8 таблиць, 20 рисунків, 3 додатки. Список використаних джерел містить 44 найменування.

Ключові слова: міжнародний фондовий ринок, фінансовий ринок, ринок цінних паперів, фондова біржа, акції, інвестори, міжнародні фінансові організації (МФО), Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР), Міжнародний валютний фонд (МВФ), Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР), Європейський інвестиційний банк (ЄІБ).

Рік виконання дипломної роботи 2022-2024

Рік захисту роботи – 2024

ANNOTATION

Olkhovyyk N.V.

Modern trends in the development of the international stock market

The purpose of the work is to study the specifics of functioning, regulation of the international financial market and its components.

The tasks of the work are: to evaluate the current state of the stock market, its functioning problems, as well as to evaluate the possibilities of development prospects.

The subject of the study is economic relations arising at the level of financial market participants.

The object of the research is the economic relations that arise in the process of the activities of international financial organizations on the credit market of Ukraine.

The basis of the research is the processing of literary sources, the dialectical and historical methods of researching the development of the stock market are used of Ukraine, materials and official reports of the International Monetary Fund, the World Bank, the Organization for Economic Cooperation and Development, and other international economic organizations.

According to the results of the research: the main trends and factors of the development of the modern structure of the world stock market were determined and systematized, its specific features were revealed; it has been proven that the peculiarities of the types, levels, stages and forms of manifestation of the motivational mechanism of the participants of the investment process determine the formation of models of national and international stock markets, become the basis for the development of the system of their regulation; the main factors of the development of foreign investment activity in Ukraine are defined and systematized.

The obtained results can be used in the work for writing materials related to the stock market of Ukraine.

The thesis contains 8 tables, 20 figures, 3 appendices. The list of used sources contains 44 names.

Keywords: international stock market, financial market, securities market, stock exchange, shares, investors, international financial organizations (IFIs), European Bank for Reconstruction and Development (EBRD), International Monetary Fund (IMF), International Bank for Reconstruction and Development (IBRD), European Investment Bank (EIB).

The year of completion of the thesis is 2022-2024

The year of job protection is 2024

З М І С Т

Стор.

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ	
МІЖНАРОДНОГО ФІНАНСОВОГО РИНКУ.....	6
1.1.Сутність та структура міжнародного фінансового ринку.....	6
1.2. Вплив глобалізації на розвиток міжнародних фінансових ринків...	14
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО	
ФІНАНСОВОГО РИНКУ.....	21
2.1. Аналіз міжнародного фінансового ринку.....	21
2.2. Огляд тенденцій розвитку міжнародного фінансового ринку.....	32
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО	
ФІНАНСОВОГО РИНКУ.....	41
ВИСНОВКИ.....	47
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	50
ДОДАТКИ.....	55

ВСТУП

Актуальність теми. Міжнародний фінансовий ринок є неабияким двигуном сучасної глобальної економіки, відіграючи ключову роль у забезпеченні ресурсами для ефективного функціонування світових економік. Протягом останніх десятиліть, цей ринок виказував постійні зміни та еволюцію, піддавався впливу різних факторів, таких як геополітичні події, технологічні інновації та макроекономічні тенденції. Саме ця постійна динаміка робить важливим дослідження актуальних тенденцій розвитку міжнародного фінансового ринку на сьогоднішній день.

Актуальність обраної теми полягає в тому, що міжнародний фінансовий ринок впливає на майбутність країн та глобальну стабільність. Посилення взаємозв'язків між фінансовими інституціями та ринками з усіх куточків світу сприяє як зростанню можливостей для інвесторів і підприємств, так і збільшенню ризиків та вразливості до світових фінансових криз. Зокрема, останні роки були свідками інтенсивного розвитку фінансових інструментів та технологій, що впливають на спосіб, якими міжнародні фінансові учасники здійснюють операції, ризик-менеджмент і приймають рішення.

Дослідження цієї теми стає особливо важливим у контексті постійних змін та невизначеності, що супроводжує сучасні міжнародні фінансові ринки. Поглиблене розуміння цих тенденцій може допомогти як урядам, так і підприємствам приймати кращі рішення щодо інвестицій, ризик-менеджменту та стратегічного планування в умовах глобальної конкуренції та невизначеності. Таким чином, дослідження актуальних тенденцій міжнародного фінансового ринку є важливою задачею для економічних та фінансових вчених, а також для всіх, хто цікавиться глобальною економікою і міжнародними фінансами.

Стан і ступінь розробки проблеми в спеціальній літературі. Дослідженням питань специфіки функціонування, регулювання міжнародного фінансового ринку та його складових займалися такі провідні

вітчизняні та зарубіжні вчені, як: Андріюк Е. І., Бобровник В. М., Богославська А.В., Бойченко Е. Г., Борзенко О. О., Герасименко М.В., Грінько І. М., Дема Д.І., Довгалюк В. В., Коваленко Ю. М., Ліфанова М. І., Любохинець Л.С., Марченко А. А., Орлова Н.С., Поліщук Є.А., Туболец І. І., та інші.

Наявність значної кількості досліджень на дану тематику говорить про достатню глибину сучасної наукової думки стосовно проблем розвитку міжнародного фінансового ринку. Разом із тим, сучасна практика регулювання міжнародного фінансового ринку обумовлює потребу у подальших дослідженнях сфери структуризації світового фінансового ринку із врахуванням впливу нових чинників із метою стабілізації національних фінансових систем. Вищезазначене обумовило актуальність теми дослідження, постановку мети і задач дослідження.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є аналіз сучасних тенденцій розвитку міжнародного фінансового ринку, визначення їхнього впливу на глобальну економіку та розроблення рекомендацій для ефективного управління ризиками та інвестиційними стратегіями.

Основними завданнями кваліфікаційної роботи є:

- охарактеризувати сутність та структуру міжнародного фінансового ринку;
- визначити вплив глобалізації на розвиток міжнародних фінансових ринків;
- здійснити аналіз міжнародного фінансового ринку;
- розглянути тенденції розвитку міжнародного фінансового ринку;
- висвітлити перспективи розвитку міжнародного фінансового ринку.

Об'єктом дослідження є сукупність економічних відносин, які виникають в процесі розвитку міжнародного фінансового ринку.

Базою дослідження є міжнародний валютний фонд, Світовий банк, організації економічного співробітництва та розвитку, інші міжнародні економічні організації.

Предметом дослідження є сучасні тенденції розвитку міжнародного фінансового ринку.

Методи дослідження. У кваліфікаційні роботі використано наступні загальнонаукові і спеціальні методи наукових досліджень: аналізу та синтезу, логічного узагальнення, морфологічний метод (визначення сутності та структури міжнародного фінансового ринку, визначення впливу глобалізації на розвиток міжнародних фінансових ринків); графічний і табличний методи, (аналіз міжнародного фінансового ринку, огляд тенденцій розвитку міжнародного фінансового ринку); метод аналізу та синтезу (висвітлення перспектив розвитку міжнародного фінансового ринку.).

Інформаційна база дослідження. Під час дослідження використана широка інформаційна база, котра включає положення сучасної економічної теорії, наукові праці вітчизняних та зарубіжних науковців у сфері дослідження розвитку міжнародного фінансового ринку, інформаційні матеріали та офіційні звіти Міжнародного валютного фонду, Світового банку, Організації економічного співробітництва та розвитку, інших міжнародних економічних організацій; публікації у періодичних виданнях; матеріали міжнародних конференцій тощо.

Науково-практична значимість одержаних результатів. Отримані результати мають важливе значення як для наукової спільноти, так і для практичного сектору, оскільки вони надають уявлення про сучасні тенденції міжнародного фінансового ринку та його вплив на глобальну економіку. Ця інформація допоможе фінансовим учасникам приймати обґрунтовані рішення щодо інвестицій, аналізувати ризики та адаптувати свої стратегії до змін в цьому динамічному середовищі. Також результати дослідження стануть основою для подальших досліджень у галузі міжнародних фінансів.

Структура кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел і додатків. Робота містить 8 таблиць, 20 рисунків, 3 додатки. Список використаних джерел містить 44 найменування.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ФІНАНСОВОГО РИНКУ

1.1 Сутність та структура міжнародного фінансового ринку

Міжнародний фінансовий ринок представляє собою складну та внутрішньо структуровану систему. Його історія налічує корені в національних фінансових ринках, інтеграція яких почалась в 1960-х роках. З початку 80-х років XX століття спостерігалася реструктуризація фінансового ринку під впливом процесів лібералізації, транснаціоналізації та глобалізації, що призвело до зростання централізації та концентрації капіталу.

З середини 90-х років XX століття відбувається модифікація міжнародного фінансового ринку, вплив на яку здійснюють наростаючі процеси фінансової консолідації та розвитку фінансових інноваційних послуг. Також відзначається впровадження інформаційних технологій у фінансово-банківській сфері, що значно підтримало розвиток фінансових ринків. Ці трансформації стали ключовими відзначеннями етапу розвитку міжнародного фінансового ринку в зазначений період. Для розвитку міжнародного фінансового ринку початку XXI ст. характерна переорієнтація із готівкових операцій на строкові, із реальних – на фінансові, пошук уникнення проблем із оподаткуванням та державного регулювання в світовому масштабі. Незважаючи на ризики, які підвищуються, і схильність фінансових ринків до кризових явищ, котрі мають світовий масштаб, міжнародний фінансовий ринок продовжує розвиватись. Потоки світових фінансових капіталів підсилюють конкуренцію між країнами, впливаючи, відповідно, на процес дерегулювання, фінансову інтеграцію, запровадження фінансово-технологічних інновацій і створення нових фінансових інструментів [1]. Існування міжнародного фінансового ринку, котрий сформувався під впливом вищенаведених факторів, не піддається сумніву.

В сучасних наукових джерелах сформульовано головні підходи до визначення поняття міжнародного фінансового ринку (табл.1.1).

Таблиця 1.1

Сутність поняття «міжнародний фінансовий ринок»

№	Автор, джерело	Визначення
1	М. Пебро [2]	«Складне переплетіння, взаємозалежність, інтеграцію національних та міжнародних ринків, що забезпечує перелив грошово - кредитних ресурсів між країнами, регіонами, галузями та суб'єктами бізнесу».
2	О. Паценко [3]	«Є глобальною системою акумулювання вільних фінансових ресурсів та надання їх позичальникам із різних країн на принципах ринкової конкуренції».
3	В. Федосов [4]	«Система відносин; систему ринків; механізм балансування попиту на капіталу; частину ринку позичкових капіталів; сукупність посередників».
4	А. Філіпенко [5]	«Система функціонування національних та міжнародних ринків позикового капіталу із самостійними секторами: коротко, середньо- та довгострокові ринки, іпотечні ринки, євроринки, фінансові ринки».
5	О. М. Мозговий [6]	«З функціонального погляду міжнародний фінансовий ринок представляє собою систему ринкових відносин, де об'єктом операцій є грошовий капітал. Ця система забезпечує акумуляцію та перерозподіл світових фінансових потоків з метою забезпечення безперервності й рентабельності виробництва. З інституціонального погляду міжнародний фінансовий ринок складається з сукупності банків, спеціалізованих фінансово-кредитних установ, фондових бірж інших фінансових інституцій. Через ці інституції відбувається рух світових фінансових потоків, вони виступають посередниками у перерозподілі фінансових активів між кредиторами і позичальниками, продавцями і покупцями фінансових ресурсів.».

Джерело: складено автором на основі даних

На наш погляд, міжнародний фінансовий ринок є глобальною системою, що включає в себе усі фінансові інструменти, учасників і операції, котрі здійснюються між різними державами і міжнародними учасниками. Даний ринок включає в себе торгівлю валютами, акціями, облігаціями, товарними ф'ючерсами і опціонами, кредитними операціями, інвестиції у іноземні активи та безліч інших фінансових інструментів та продуктів.

Міжнародний фінансовий ринок відіграє важливу роль у світовій економіці, дозволяючи державам і компаніям залучати капітал, розширювати власну діяльність і ризикувати ресурсами на міжнародному рівні.

Характерні риси міжнародного фінансового ринку показано на рисунку

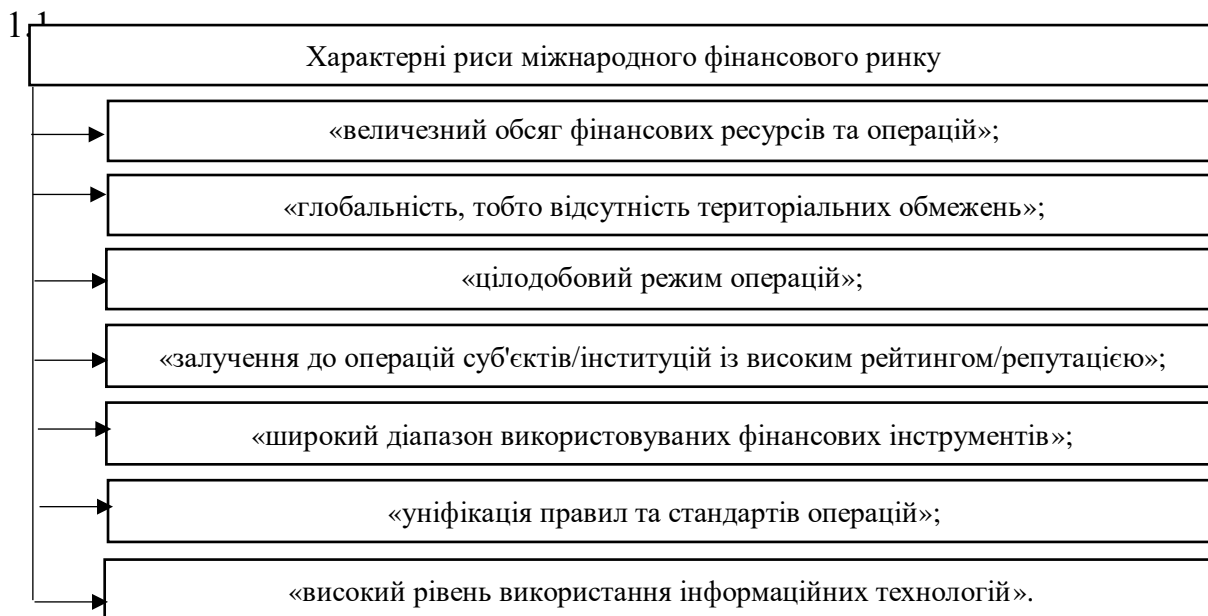

Рис 1.1 Характерні риси міжнародного фінансового ринку

Джерело: складено автором на основі [7]

Як вже було зазначено, питанням еволюції міжнародного фінансового ринку, його інституціям і механізмам регулювання присвячено значну кількість наукових праць. Так, К. Стрижиченко, досліджуючи механізм регулювання фінансового ринку, виокремив 5 фаз його розвитку (рис. 1.2).

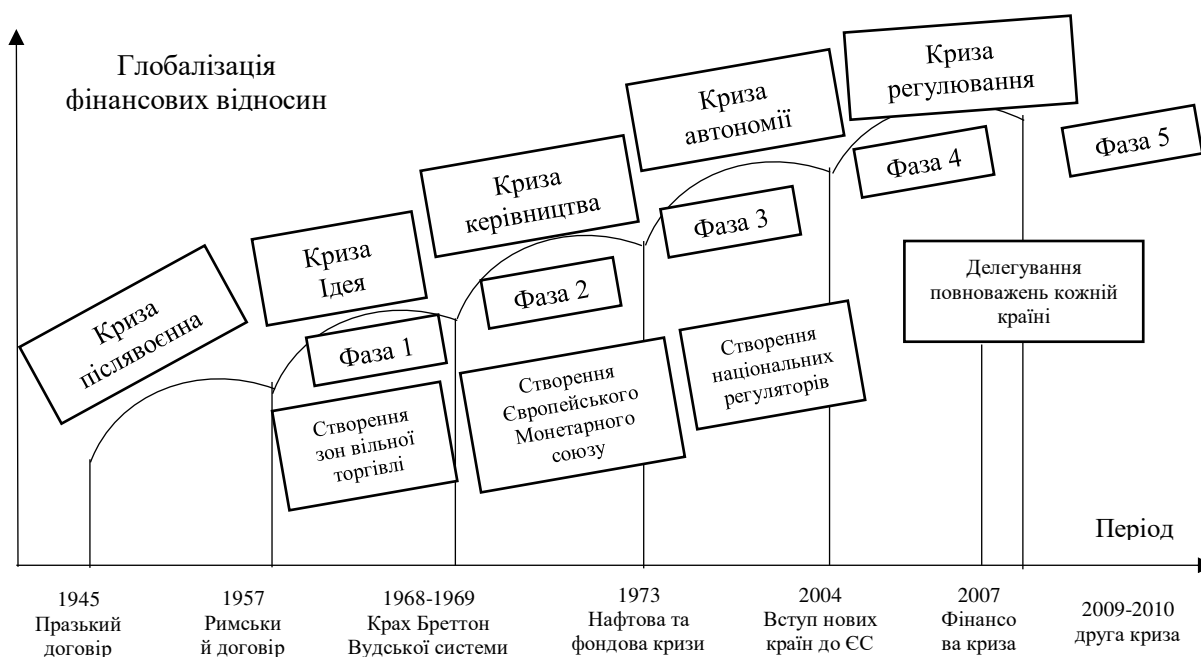

Рис. 1.2. Розвиток фінансового ринку світу

Джерело: складено автором на основі [8, с. 12]

З рис. 1.2. видно, що кожній фазі еволюційного розвитку відповідають притаманні тільки їй особливості і механізми, котрі забезпечують дієве регулювання фінансового ринку у конкретний проміжок часу. При цьому початок 5-ої фази припадає на кінець 2009 року, що обумовлено світовою фінансовою кризою 2007 року. Головною характерною ознакою даної фази є формування мегарегуляторів для фінансового ринку і посилення ролі державного регулювання для забезпечення його стійкості.

На сучасному етапі існує ціла низка підходів до класифікації міжнародного фінансового ринку. Розглянемо головні із них. За умови передачі фінансових ресурсів у користування фінансовий ринок поділяється на ринок позикового та ринок акціонерного капіталу. На ринку позикового капіталу ресурси передаються на умовах позики на визначений строк та під відсоток завдяки борговим цінним паперам чи кредитним інструментам. На ринку акціонерного капіталу грошові кошти вкладаються на невизначений строк. При цьому інвестор одержує право на частку прибутку у вигляді дивідендів,

право співвласності на активи суб'єкти господарювання і в повній мірі поділяє підприємницькі ризики із іншими акціонерами суб'єкта [9].

Відповідно до терміну обігу фінансових активів, які можуть обертатись на ринку, фінансовий ринок поділяється на [10]:

- грошовий ринок, де відбувається короткострокове інвестування грошових коштів. На даному ринку перебувають в обігу фінансові активи, строк обігу котрих не перевищує одного року: короткострокові казначейські зобов'язання, ощадні і депозитні сертифікати, векселі, різні види короткострокових облігацій тощо;

- ринок капіталів, на котрому залучають грошові кошти для підтримки обігового капіталу у випадку виникнення тимчасових короткострокових потреб в грошових коштах. Фінансові інституції, зокрема банківські установи, залучають грошові кошти на такому ринку для надання позик іншим суб'єктам ринку та для підтримки ліквідності на належному рівні.

Відповідно до наявності нових фінансових активів на ринку, його можна класифікувати на первинний і вторинний ринки. Первинний ринок є площею для випуску нових фінансових активів, де відбувається їхнє початкове розміщення серед інвесторів та ініціація початкових інвестицій у різні економічні галузі. Учасниками первинного ринку обов'язково є емітенти цінних паперів та інвестори [10].

На вторинному ринку торгуються раніше емітовані фінансові активи. Операції на вторинному ринку не призводять до збільшення загальної кількості фінансових активів та загального обсягу інвестицій у економічний сектор. На відміну від первинного ринку, де акцент зроблений на початковому розподілі, вторинний ринок зосереджений на подальших торгівлях уже існуючими фінансовими інструментами..

Торгівля фінансовими активами може відбуватися на біржових і позабіржових ринках, залежно від місця проведення операцій. Біржовий ринок асоціюється із біржею як механізмом, що сприяє підвищенню мобільності

капіталу та визначенню реальних ринкових цін на активи. Зазвичай це є вторинний ринок, де проводиться торгівля раніше емітованими фінансовими активами.

На позабіржовому ринку функціонують торгово-інформаційні системи. Учасники цих систем, які часто є фінансовими посередниками, можуть ознайомлюватися з попитом і пропозицією на фінансові активи та укласти угоди з іншими посередниками, які пропонують їхні інтересуючі пропозиції. Позабіржовий ринок надає можливість учасникам здійснювати торгівлю за позабіржовими правилами, зокрема через електронні платформи та мережі.

Якщо взяти за характерну ознаку для класифікації поняття глобальності, то можна провести поділ фінансових ринків на міжнародні і національні. Останні, відповідно, можуть структуруватись на ринки резидентів і нерезидентів.

Фінансовий ринок - система окремих сегментів, включаючи валютний, ринок дорогоцінних металів, фондовий, грошовий, ринок капіталів, страховий та ринок нерухомості. Кожен сегмент спеціалізується на торгівлі конкретними видами фінансових активів, забезпечуючи множинність функцій та можливість ефективної організації фінансової діяльності. Із функціональної точки зору він розмежовується на такі ринки, як валютний, деривативів, страхових послуг, акцій, кредитний, а ці ринки відповідно поділяються на ще вужчі, як, зокрема, кредитний ринок на ринок довгострокових боргових цінних паперів та ринок банківських кредитів. Але варто наголосити на тому, що ринок довгострокових боргових цінних паперів є й елементом фондового ринку, тобто він має декотру дуальну природу, хоча деякі науковці схильні включати до фондового ринку лише ринок дольових цінних паперів – акцій [11].

Із точки зору термінів обігу фінансових активів, міжнародний фінансовий ринок поділяється на дві частини: грошовий ринок (короткостроковий) та ринок капіталів (довгостроковий), структуруючи його відповідно до організаційно-економічного критерію (рис. 1.3).

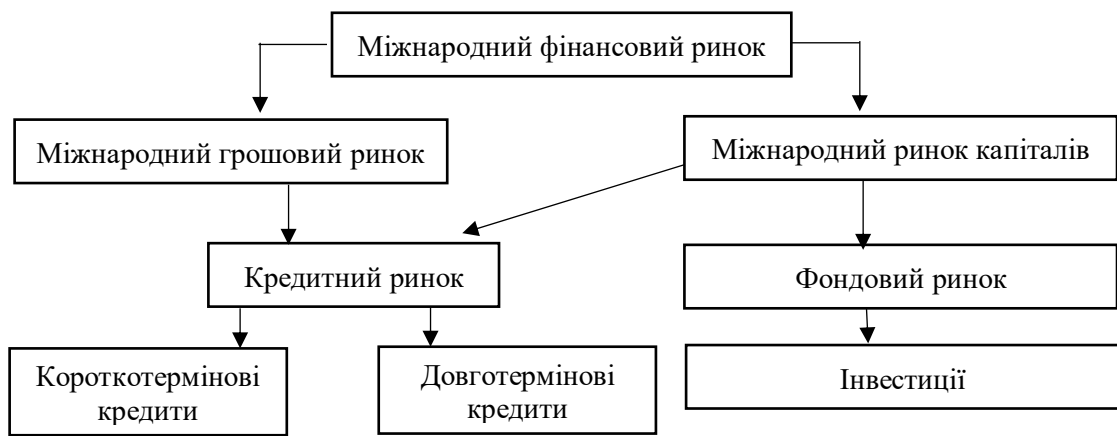

Рис 1.3. Організаційно-економічна структура сучасного міжнародного фінансового ринку

Джерело: складено автором на основі [11]

Учасниками міжнародного ринку є уряди, центральні банки, фінансові інституції, великі промислові корпорації, а також міжнародні фінансові інституції і організації. Головними фінансовими інструментами, які мають обіг на міжнародному ринку, є єврокредити, єврооблігації, євроакції і похідні фінансові інструменти.

Як бачимо, єдиного підходу до визначення структури міжнародного фінансового ринку немає. Тому пропонуємо структуру міжнародного фінансового ринку, яку у своїх працях наводять Молчанова Е.Ю. Паценко О.Ю. (Додаток А) [11].

Найбільш дієво переливання фінансових ресурсів проводиться у міжнародних фінансових центрах, осередках організацій (банківських установах, біржах, фінансових і страхових організаціях тощо), котрі або надають фінансові послуги, чи самі потребують їх, причому тут пропонуються глобальні послуги і можуть укладатись глобальні фінансові угоди [12].

До світових фінансових центрів відносять: Нью-Йорк і Чикаго – в Америці, Лондон, Франкфурт-на-Майні, Париж, Цюрих, Женева, Люксембург – у Європі, Токіо, Сінгапур, Гонконг, Бахрейн – в Азії.

У світові фінансові центри перетворились декотрі офшорні центри, в першу чергу в басейні Карибського моря – Панама, Бермудські, Багамські, Кайманові, Антильські і інші острови. Близько 50% міжнародних валютних операцій проводиться на 3-х міжнародних ринках: Лондонському, Нью-Йоркському, Токійському, що робить їх основними і найбільшими світовими фінансовими центрами.

Функціональна структура Лондонського міжнародного фінансового центру наведена на рис. 1.4.

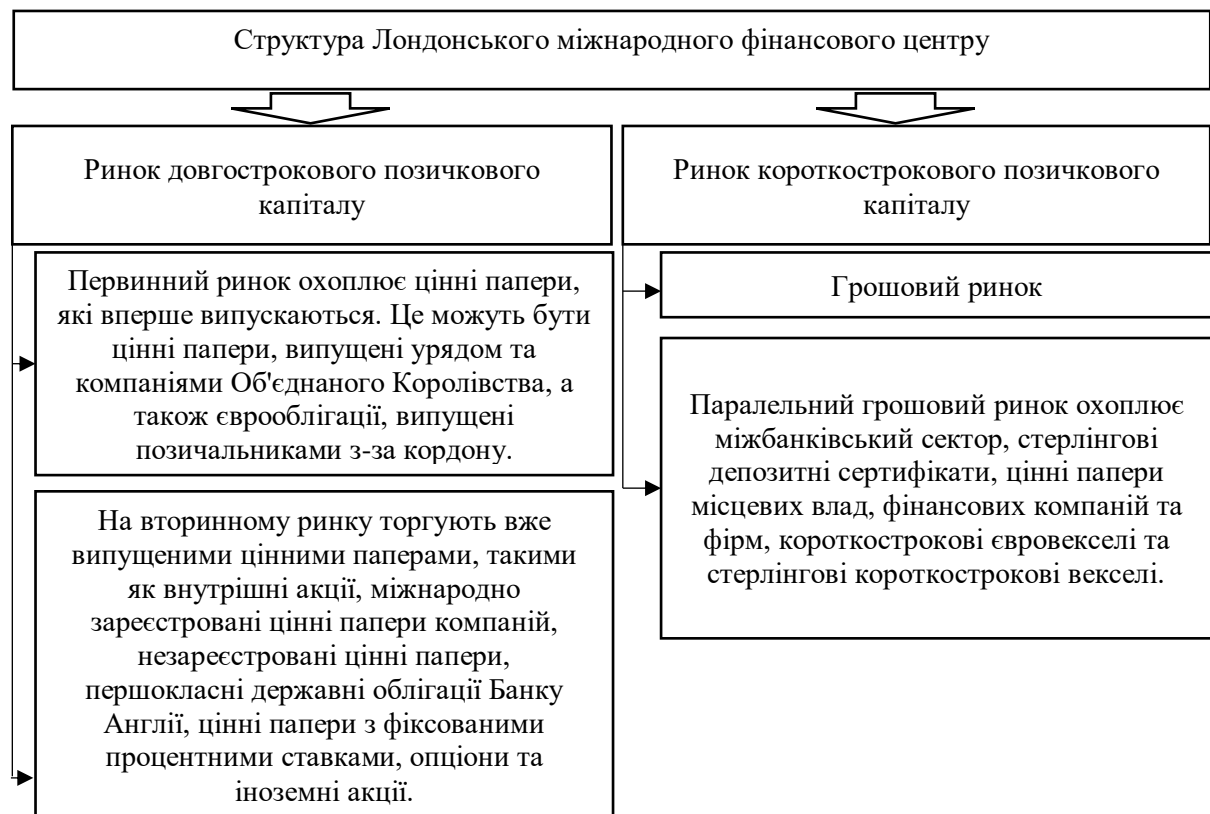

Рис. 1.4. Структура Лондонського міжнародного фінансового центру

Джерело: складено автором на основі [13]

Лондонський міжнародний фінансовий центр включає банківські установи (Банк Англії, депозитні банки, облікові будинки, іноземні банки, Національний ощадний банк), страхові організації та пенсійні фонди, будівельні кооперативи, довірчі пайові фонди, фондову біржу, грошовий ринок та інвестиційні організації [13].

Структура Нью-Йоркського міжнародного фінансового центру відображена на рис 1.5.

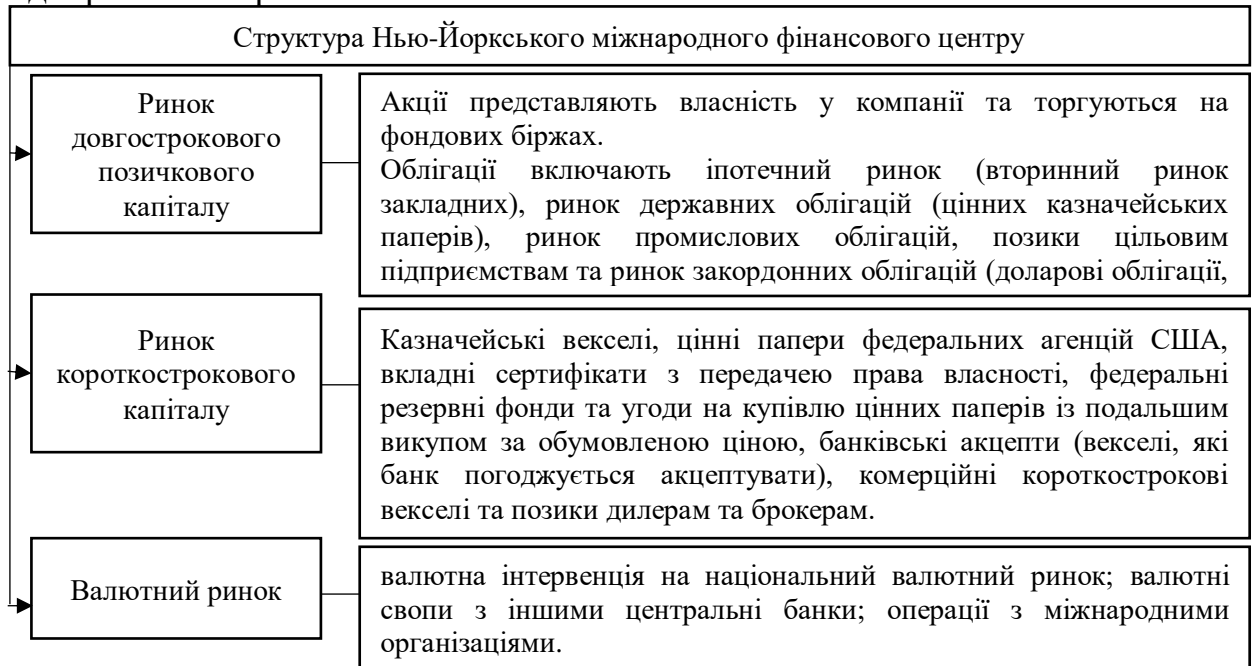

Рис 1.5 Структура Нью-Йоркського міжнародного фінансового центру

Джерело: складено автором на основі [12]

До складу Нью-Йоркського міжнародного фінансового центру входять: Нью-Йоркський федеральний резервний банк; фондова біржа; грошовий ринок і ринок євровалют; системи міжнародних пільгових зон; кредитний ринок; ринок інвестицій; Американська фондова біржа [12].

У результаті власної еволюції Японія пройшла головні етапи соціально-економічного розвитку. Ринок цінних паперів і валют у Японії (рис. 1.6) розвивався водночас із економікою держави. Фактично тільки після закінчення Другої світової війни у Японії сформувались умови для створення вільного ринку цінних паперів [14].

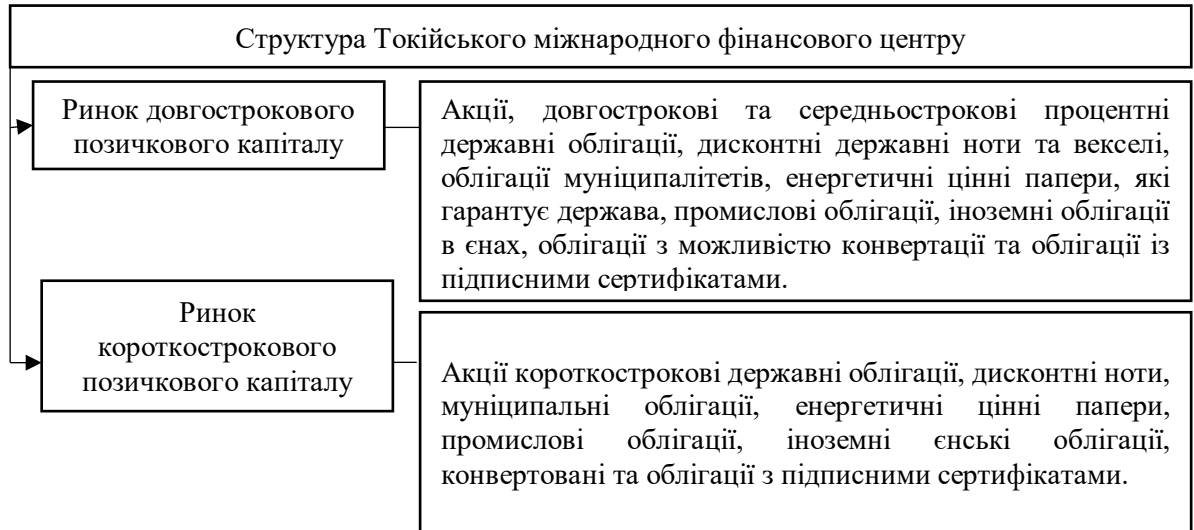

Рис 1.6 Структура Токійського міжнародного фінансового центру

Джерело: складено автором на основі [14]

Отже, міжнародний фінансовий ринок є глобальною системою фінансових установ, угод і операцій, яка дозволяє країнам, компаніям і інвесторам здійснювати фінансові операції та обмінювати валютою та фінансовими інструментами через кордони. Сутність міжнародного фінансового ринку полягає в тому, що він сприяє ефективному розподілу капіталу, ризику та ліквідності на світовому рівні.

1.2 Вплив глобалізації на розвиток міжнародних фінансових ринків

Глобалізація відіграє важливу роль у розвитку міжнародних фінансових ринків. Глобальна інтеграція економік і фінансових систем створює нові можливості та виклики для учасників даних ринків.

Процес глобалізації є багатогранним явищем, який проявляється у зростанні тенденцій до формування єдиного, всепланетного товарного ринку, ринку капіталів та послуг, у посиленні взаємозв'язків та взаємозалежності країн, в економічному зближенні і об'єднанні різних держав в єдиний господарський комплекс. На переконання експертів Міжнародного валютного фонду, глобалізація є ступенем взаємозв'язку держав через взаємне трансграничне володіння фінансовими активами [15].

Науковці Орлова Н.С. і Свечкіна А.Л. під глобалізацією міжнародного фінансового ринку у широкому розумінні мають на увазі об'єднання у єдину світову систему всієї сукупності міжнародних фінансових відносин [16].

Деякі науковці виокремлюють чотири фази розвитку процесу глобалізації міжнародної економіки: від міжнародного поділу праці через міжнародну економічну співпрацю і міжнародну економічну інтеграцію до глобалізації. Нині виділяють такі напрями глобалізації: ідеологічну; економічну, а саме фінансову; політичну; екологічну; соціальну; культурну; інформаційну; інституційну; науково-інноваційну; глобалізацію робочої сили; інтелектуальну; в напрямі міжнародної безпеки і демілітаризації економіки [17].

Глобалізація міжнародних фінансових ринків почалась у 1980 році, внаслідок об'єднання у міжнародну фінансову мережу ключових фінансових центрів різних країн: Нью-Йорк та Чикаго в Америці; Лондон, Цюрих, Франкфурт, Париж, Амстердам у Європі; Гонконг, Токіо, Багамські й Кайманові острови, Сінгапур, Бахрейн в Азії. Об'єднання фінансових центрів призвело до глобальної присутності міжнародних фінансових інституцій, міжнародної фінансової інтеграції і швидкого розвитку фінансових інновацій.

Зростання впливу фінансової сфери є важливим аспектом глобалізації, оскільки вона розширюється та ускладнює характер міжнародного економічного взаємодії. Міжнародні фінансові інституції, що становлять міжнародну фінансову інфраструктуру, різняться за своєю природою та функціями, хоча вони спрямовані на вирішення аналогічних завдань. Властивості цих інституцій, такі як компетенція, умови, учасники та повноваження, можуть відрізнятися.

Найвідоміші суб'єкти фінансової глобалізації наведено на рис. 1.7.

Рис 1.7 Головні суб'єкти фінансової глобалізації

Джерело: складено автором на основі [19]

Глобалізованість фінансових ринків і фінансових систем держав світового господарства в цілому спирається на 2 підходи: по-перше, фінансова глобалізація є елементом загального глобалізаційного процесу і для її виміру застосовують індекс глобалізації; по-друге, застосовують специфічні показники глобалізованості фінансової сфери.

Глобалізація сприяє розмиванню інституціональних, юридичних та технологічних бар'єрів між національними економічними ринками, а саме фінансовими. Міжнародна економіка та міжнародний фінансовий ринок мають все більшу цілісність.

Міжнародний фінансовий ринок, відокремившись від національних в напрямку зовнішніх операцій, тісно поєднав всі національні ринки на міжнародному рівні, що стало важливим фактором такого сучасного економічного явища, як фінансова глобалізація. Але водночас міжнародний фінансовий ринок не охоплює внутрішні операції національних фінансових ринків і тому не є міжнародним. Міжнародний фінансовий ринок є, зазвичай, організованим ринком, але, порівняно із організованими національними

ринками, його менше регулює держава чи групи держав, і більше – різні об'єднання самих учасників даного ринку [19].

Міжнародний фінансовий ринок, на переконання Мозгового О., Малащука Д., не може функціонувати відокремлено від національних ринків, він ґрунтується на них, адже на ньому не відбувається нічого відмінного. Конкретизуючи дане твердження, можна зазначити, що міжнародний фінансовий ринок базується, із однієї сторони, на національних ринках і національних організаціях, а також інфраструктурі та регулюючих інструментах даних ринків. З іншої сторони, він ґрунтується на міжнародних організаціях (міжнародні фондові та валютні біржі, міжнародні системи клірингу, системи обрахунків та депозитарного обслуговування, синдикати транснаціональних банківських установ), їх інфраструктурі та регулюванні. Перераховані організації розташовуються на території конкретних держав (в США, Японії, Швейцарії, Великобританії, Франції тощо) і є їхніми резидентами [18].

Переважає більшість науковців вважає фінансову глобалізацію однією із економічних сфер глобалізації. Однак фінансова глобалізація будучи процесом має власні особливості, принципи, чинники розвитку, які дозволяють їй вирізнитись в самостійний напрям. Так, фінансовою глобалізацією науковець І.П. Хоминич називає «один з напрямів глобалізації, який розуміють як вільний та ефективний рух фінансових ресурсів між країнами й регіонами, функціонування глобального ринку, формування систем і наднаціонального регулювання міжнародних фінансів, реалізацію глобальних фінансових стратегій ТНК і транснаціональних банків» [19].

Головними складовими фінансової глобалізації є глобальні ринки і глобальні фінансові інституції, а також міжнародні фінансові інструменти, котрі є об'єктом купівлі-продажу на міжнародному фінансовому ринку. Отже, одним із проявів фінансової глобалізації є міжнародний фінансовий ринок, котрий сформувався до початку 90-х рр. XX століття.

В залежності від глобальності існує така класифікація фінансових ринків:

- національний фінансовий ринок (в межах національних кордонів країни);
- міжнародний фінансовий ринок (коли перетинають національні кордони учасники даного ринку чи капітал);
- глобальний міжнародний фінансовий ринок (котрий передбачає фінансові операції у глобальному міжнародному просторі у безперервному режимі часу) (рис 1.8.) [20].

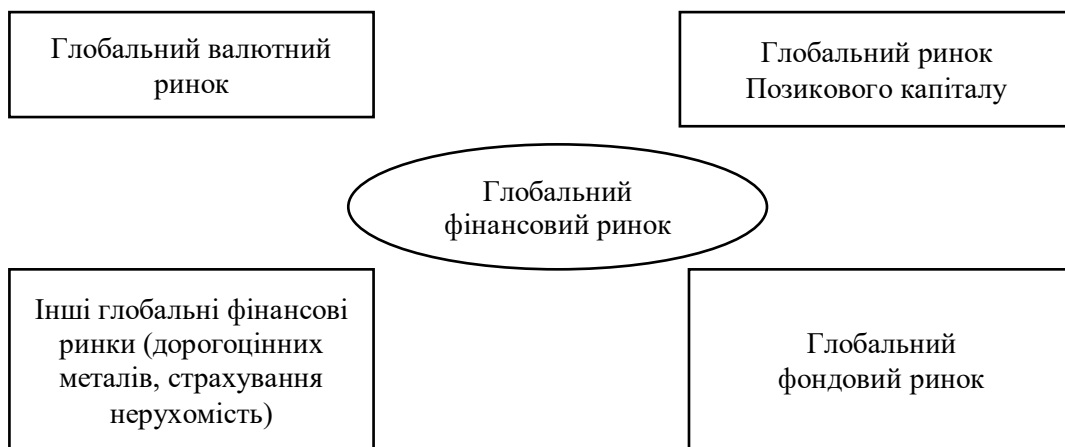

Рис 1.8 Сегменти глобального фінансового ринку

Джерело: складено автором на основі [15]

Географічно глобальний міжнародний фінансовий ринок поділяється на 3 головні сегменти: європейсько-континентальний, англосаксонський і азійсько-тихоокеанський ринки.

Кожен із згаданих вище сегментів має власну динаміку, свої особливі принципи інвестування і стандарти. Проте головним досягненням останнього часу є узгодження форм співпраці основних фінансових центрів, постійні консультації між собою із питань ставки процента чи грошово - кредитної політики. Центральні банки, котрі керують зазначеними головними фінансовими ринками, також узгодили правила поведінки інвесторів, позичальників, емітентів, фінансових посередників та практику їхньої участі на даних ринках [17].

Аналітики фінансових ринків наголошують на тому, що в основі глобалізації фінансової системи лежить взаємодія таких явищ (рис 1.9):

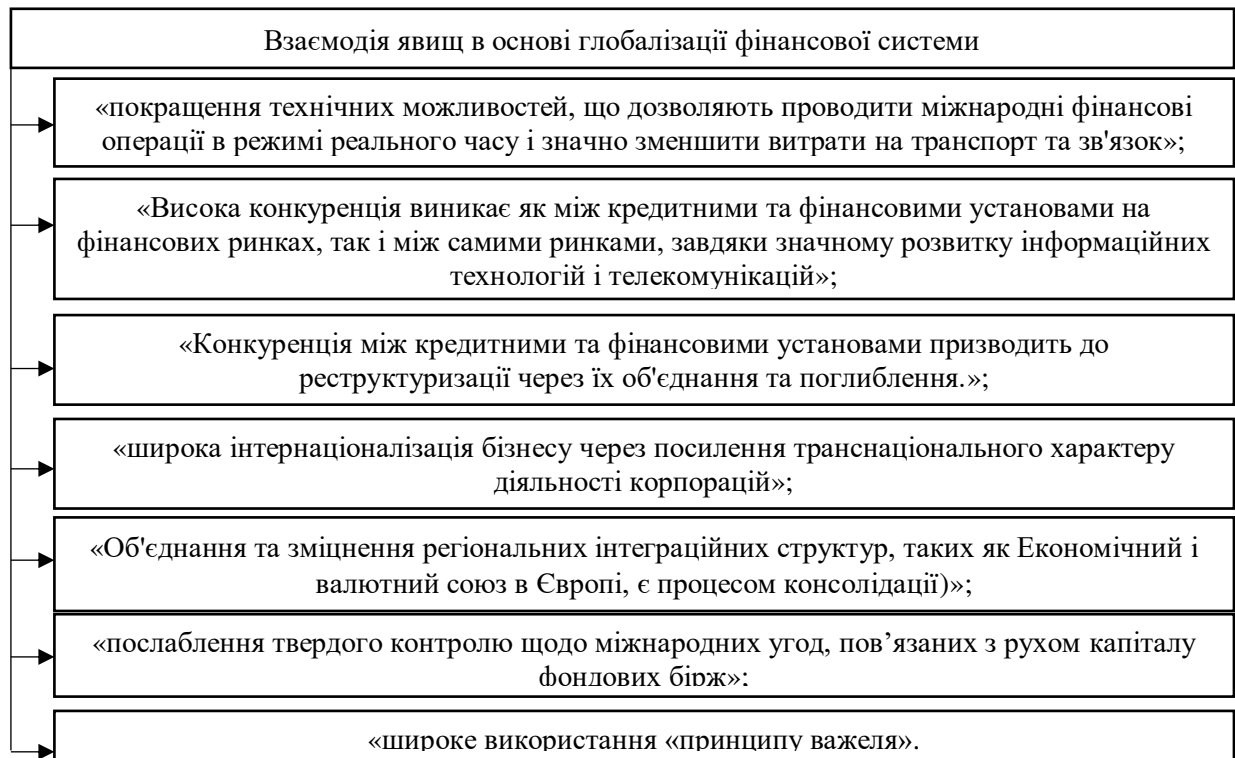

Рис 1.9 Взаємодія явищ в основі глобалізації фінансової системи

Джерело: складено автором на основі [15]

Виокремимо найважливіші вимоги глобальних фінансових ринків, а також їхніх учасників (Додаток Б) [15].

Вимоги необхідно оцінювати як негативні аспекти. Це наголошує важливість даних для учасників міжнародних фінансових ринків, які повинні ефективно користуватися можливостями та керувати ризиками. Глобалізація фінансових ринків залежить від кардинальних змін у ролі фінансового сектора у світовій економіці, де учасники можуть незалежно обертати фінансовими активами, незалежно від обсягів реального товарообігу чи надання послуг. Позитивним результатом глобалізації є економічне зростання країни як завдяки залученню іноземного капіталу, так і через запровадження сучасних технологій, підвищення рівня продуктивності факторів виробництва (рис 1.10). Водночас, інвестори через глобалізацію фінансових ринків переміщують

власний капітал в більш прибуткові сфери і інвестиційні об'єкти. З фінансовою відкритістю економік держав спрощується доступ урядів та суб'єктів господарської діяльності до глобальних фінансових ринків.

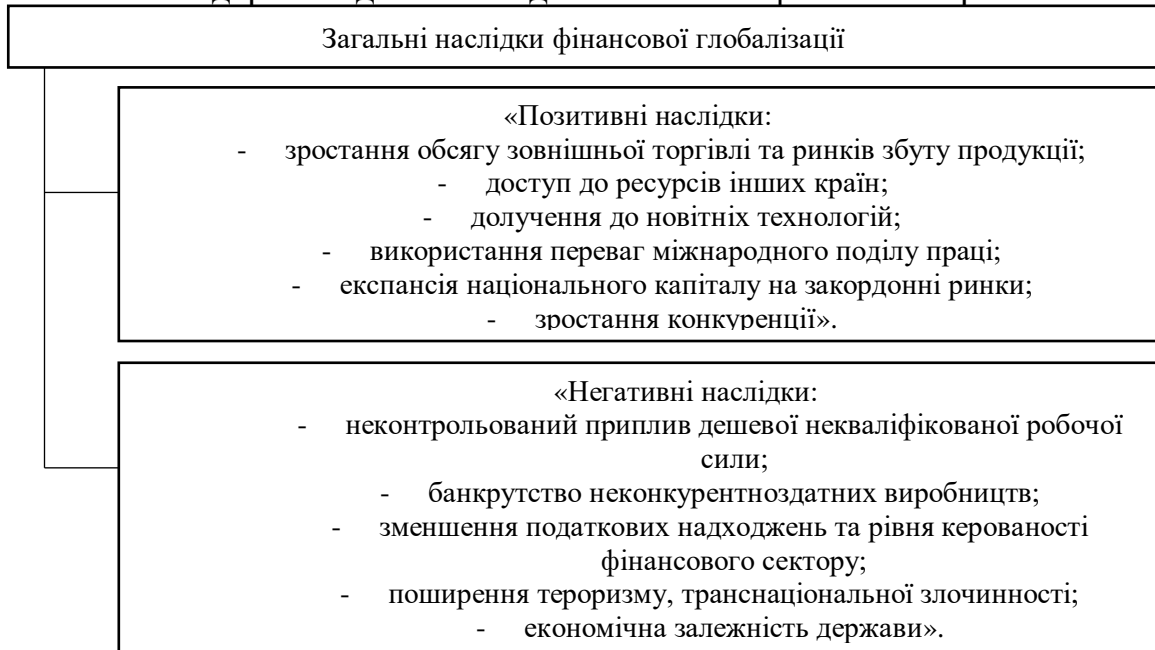

Рис 1.10 Загальні наслідки фінансової глобалізації

Джерело: складено автором на основі [21]

Отже, глобалізація стала необхідністю в сучасному світі, і вона відіграє ключову роль у розвитку міжнародних фінансових ринків. Ця тенденція створює нові можливості для переміщення капіталу, ризику та можливості для учасників ринку. Розуміння та адаптація до глобалізаційних впливів стають критичними факторами для фінансової стабільності та успішної діяльності на міжнародних фінансових ринках.

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ФІНАНСОВОГО РИНКУ

2.1 Аналіз міжнародного фінансового ринку

Аналіз міжнародного фінансового ринку завжди є актуальним, адже він відображає складну та постійно змінює природу глобальної економіки. Глобалізація, швидкі технологічні зміни, торгівельні відносини між країнами, політичні конфлікти та кризи створюють непередбачувані виклики та можливості для фінансових ринків. Розуміння цих факторів допомагає інвесторам, компаніям та урядам приймати інформовані рішення та адаптуватися до змін в глобальному економічному середовищі.

Даний процес передбачає вивчення різних аспектів глобальних фінансів і ринків. Виходячи із класифікації міжнародного фінансового ринку (рис 1.3) проведемо аналіз міжнародного грошового ринку (кредитного ринку) та фондового ринку, як основних складових міжнародного фінансового ринку.

Протягом 2021-2022 років активність на грошовому ринку відбувалася в умовах інфляційного тиску. Інфляційний прогноз змінився ближче до кінця 2021 року. Невідповідність між плавучим сукупним попитом і загальною обмеженою пропозицією призвела до інфляційного тиску після тривалого періоду дуже низької інфляції, який посилювався у 2022 році через шок несприятливої пропозиції на енергоносії та сільськогосподарські товари після вторгнення Росії в Україну. Поряд із іншими великими світовими центральними банками, Європейський центральний банк (далі – ЄЦБ) відмовився від заходів грошово-кредитної політики, щоб приборкати цей інфляційний тиск. Цей вихід був здійснений через: чотири підвищення облікової ставки із накопиченим значенням 250 базисних пунктів за ключовими процентними ставками ЄЦБ у другій половині 2022 року та подальше призупинення дворівневої системи, яка застосовувалася під час

негативних ставок, припинення купівлі чистих активів за програмою екстрених закупівель у зв'язку з пандемією (PEPP) та програмою купівлі активів (APP) станом на 1 квітня 2022 року та 1 липня 2022 року відповідно, та перекалібрування відсоткової ставки за всіма залишковими цільовими довгостроковими операціями з рефінансування (TLTRO III) станом на 23 листопада 2022 року [22]. Дана політика відбилась на грошових агрегатах (табл.2.1).

Таблиця 2.1

Грошові агрегати та їх компоненти (млрд. євро)

Грошові агрегати та їх компоненти	Роки (станом на кінець року)				
	2018	2019	2020	2021	2022
M3	12367,93	12985,63	14479,38	15510,05	16085,50
Компоненти M3					
M2	11708,31	12381,62	13746,25	14723,34	15265,81
M1 з них:	8283,49	8951,29	10270,14	11300,87	11321,43
<i>Готівка в обігу</i>	<i>1166,18</i>	<i>1224,42</i>	<i>1363,65</i>	<i>1469,73</i>	<i>1538,48</i>
<i>Депозити овернайт</i>	<i>7117,31</i>	<i>7726,87</i>	<i>8906,48</i>	<i>9831,14</i>	<i>9782,96</i>
M2 - M1 (інші короткострокові депозити), з них	3424,81	3430,32	3476,12	3422,47	3944,38
<i>Депозити з узгодженим терміном погашення до 2 років</i>	<i>1125,20</i>	<i>1066,45</i>	<i>102,72</i>	<i>916,07</i>	<i>1377,77</i>
<i>Депозити, що повертаються після повідомлення до 3 місяців</i>	<i>2299,61</i>	<i>2363,88</i>	<i>2449,39</i>	<i>2506,41</i>	<i>2566,61</i>
M3 - M2 (ринкові інструменти), з них	659,62	604,02	733,13	786,71	819,69
<i>Угоди зворотного викупу</i>	<i>75,03</i>	<i>79,48</i>	<i>101,76</i>	<i>118,01</i>	<i>123,33</i>
<i>Акції фондів грошового ринку</i>	<i>518,04</i>	<i>521,94</i>	<i>627,00</i>	<i>647,23</i>	<i>649,92</i>
<i>Боргові цінні папери зі строком обігу до 2 років</i>	<i>66,56</i>	<i>2,59</i>	<i>4,37</i>	<i>21,47</i>	<i>46,43</i>

Джерело: складено автором на основі [23]

З таблиці 2.1 проаналізуємо динаміку грошових агрегатів.

М3: М3 є одним із грошових агрегатів та включає в себе всі компоненти М2 та деякі ринкові інструменти. За цей період М3 зріс з 12,367.93 млрд євро в 2018 році до 16,085.50 млрд євро в 2022 році. Зростання М3 свідчить про збільшення грошового попиту в економіці Євросони.

М2: М2 включає в себе всі компоненти М1 (готівку в обігу та депозити овернайт) і інші короткострокові депозити, що повертаються після повідомлення до 2 років. М2 також зросла з 11,708.31 млрд євро в 2018 році до 15,265.81 млрд євро в 2022 році.

М1: це складова М2, яка включає в себе готівку в обігу та депозити овернайт. З 2018 по 2022 рік, М1 збільшилася з 8,283.49 млрд євро до 11,321.43 млрд євро.

Готівка в обігу: з 2018 по 2022 рік, готівка в обігу зросла з 1,166.18 млрд євро до 1,538.48 млрд євро.

Депозити овернайт: депозити овернайт також зросли з 7,117.31 млрд євро в 2018 році до 9,782.96 млрд євро в 2022 році.

М3 - М2 (ринкові інструменти): ця складова вказує на обсяг ринкових інструментів у М3, які не входять до М2. Ця різниця зросла з 659.62 млрд євро в 2018 році до 819.69 млрд євро в 2022 році.

Угоди зворотного викупу, акції фондів грошового ринку, та боргові цінні папери зі строком обігу до 2 років: Ці ринкові інструменти також зросли протягом років 2018-2022, що вказує на збільшення інвестицій та інших фінансових операцій у цих сегментах ринку.

Для наочного відображення, динаміку грошових агрегатів відобразимо на рис 2.1.

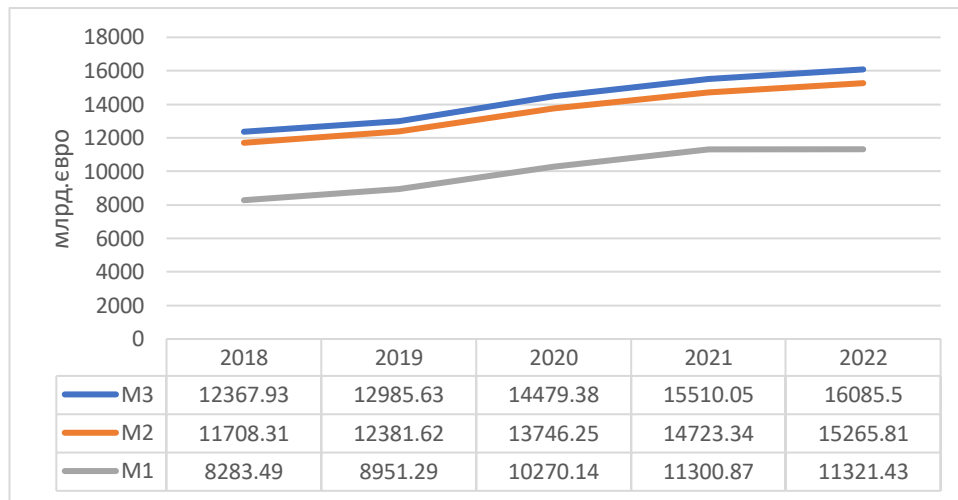

Рис 2.1 Динаміка грошових агрегатів за 2018-2022 роки

Джерело: складено автором на основі [23]

Загалом, аналіз грошових агрегатів та їх компонентів свідчить про загальне зростання обсягу грошей в економіці Єврозони протягом досліджуваного періоду. Це пов'язано з різними факторами, такими як монетарна політика Європейського центрального банку, економічна активність та інші фактори.

На кредитному ринку ситуація є наступною (табл.2.2).

Таблиця 2.2

Сучасний стан кредитного ринку (млрд. євро)

Вид кредитування	Роки (станом на кінець року)				
	2018	2019	2020	2021	2022
Кредит резидентам єврозони	18081,40	18499,23	20229,90	21345,38	21761,88
Кредит загальному уряду, з них	4673,54	4648,99	5906,91	6542,70	6373,99
<i>Позики</i>	<i>1010,22</i>	<i>988,57</i>	<i>998,08</i>	<i>996,62</i>	<i>1007,34</i>
<i>Боргові цінні папери</i>	<i>3651,90</i>	<i>3648,65</i>	<i>4896,90</i>	<i>5544,28</i>	<i>5341,56</i>
<i>Власний капітал</i>	<i>11.41</i>	<i>11.77</i>	<i>11.93</i>	<i>1.80</i>	<i>25.09</i>
Кредит приватному сектору, з них	13407,86	13850,24	14322,99	14802,68	15387,89
<i>Позики</i>	<i>11117,39</i>	<i>11441,00</i>	<i>11910,97</i>	<i>12332,13</i>	<i>12981,72</i>
<i>Боргові цінні папери</i>	<i>1518,10</i>	<i>1560,06</i>	<i>1547,51</i>	<i>1582,44</i>	<i>1569,86</i>
<i>Власний капітал</i>	<i>522,81</i>	<i>566,79</i>	<i>582,98</i>	<i>598,33</i>	<i>550,70</i>
<i>Акції інвестиційних фондів, фондів негрошового ринку</i>	<i>249,57</i>	<i>282,38</i>	<i>281,52</i>	<i>289,78</i>	<i>285,61</i>

Джерело: складено автором на основі [23]

З таблиці 2.2 проаналізуємо показники кредитування.

Кредит резидентам єврозони: загальний обсяг кредитів, наданих резидентам єврозони, зросла з 18081,40 млрд євро в 2018 році до 21761,88 млрд євро в 2022 році. Це свідчить про зростання попиту на кредити внутрішнім підприємствам та господарствам єврозони протягом цього періоду.

Кредит загальному уряду: обсяг кредитів для уряду єврозони збільшився з 4673,54 млрд євро в 2018 році до 6373,99 млрд євро в 2022 році. Це пов'язано з збільшенням потреби уряду в фінансуванні, особливо в зв'язку з пандемією COVID-19.

Кредит приватному сектору: обсяг кредитів, наданих приватному сектору, також зросла з 13407,86 млрд євро в 2018 році до 15387,89 млрд євро

в 2022 році. Це вказує на збільшення попиту на кредити від приватних компаній і домогосподарств.

Акції інвестиційних фондів і фондів негрошового ринку: обсяг акцій інвестиційних фондів і фондів негрошового ринку також зросла з 249.57 млрд євро в 2018 році до 285.61 млрд євро в 2022 році. Це може свідчити про зростання інвестиційної активності на фондовому ринку.

Для наочного відображення, динаміку кредитування відобразимо на рис 2.2.

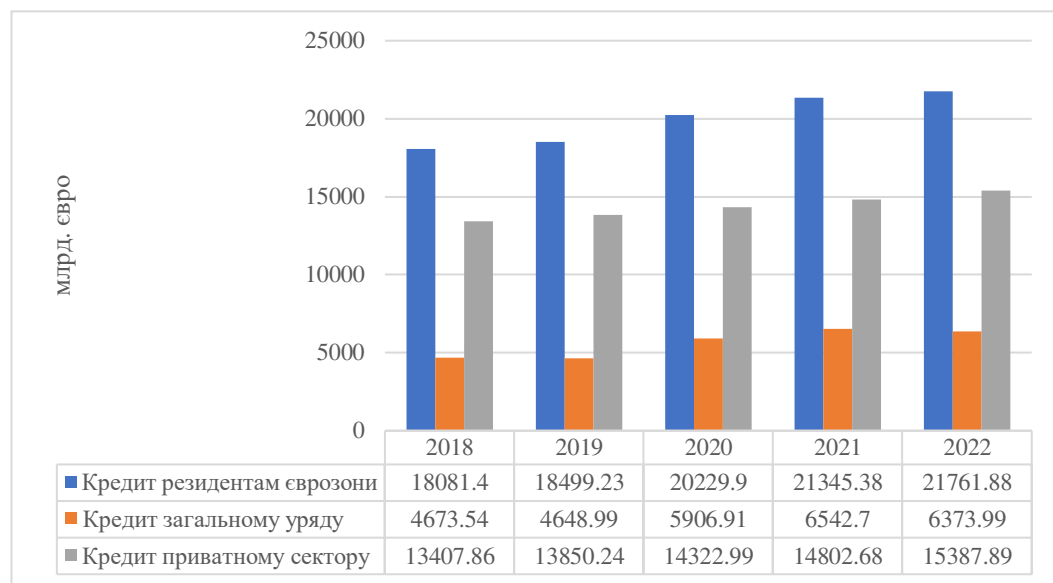

Рис 2.2 Динаміка показників кредитування за 2018-2022 роки

Джерело: складено автором на основі [23]

У цілому, дані свідчать про загальне збільшення обсягу кредитування як урядового сектору, так і приватного сектору в єврозоні протягом зазначеного періоду. Збільшення кредитного портфеля пов'язане з потребами в фінансуванні розвитку, інвестиціями та реакцією на економічні зміни та кризові ситуації.

Важливим гравцем на кредитному ринку є Міжнародний Валютний Фонд (далі – МВФ). Фінансування МВФ допомагає країнам-членам вирішити проблеми платіжного балансу, стабілізувати їх економіку і відновити стійке економічне зростання. Він також може бути доступний у відповідь на стихійні лиха або пандемії. МВФ також надає запобіжне фінансування країнам з

обґрунтованою політикою, яка може мати деякі вразливі місця, щоб допомогти запобігти майбутнім кризам і застрахуватися від них, і продовжує вдосконалювати інструменти, доступні для запобігання кризам. Нарешті, через RST, який був створений протягом 2022 фінансового року, МВФ надає доступне довгострокове фінансування, щоб допомогти країнам підвищити стійкість до зовнішніх потрясінь і забезпечити стійке зростання, сприяючи їх довгостроковій стабільності платіжного балансу. На відміну від банків розвитку, МВФ не кредитує конкретні проекти [24].

Кількість угод та сум кредитування МВФ протягом 2018-2022 років показано у табл.2.3.

Таблиця 2.3

Угоди та суми кредитування МВФ протягом 2018-2022

Роки	Кількість угод	Сума кредитування (млн. дол. США)
2018	11	64,636
2019	8	59,553
2020	17	53,809
2021	12	56,289
2022	19	82,004

Джерело: складено автором на основі [24]

З таблиці 2.3 бачимо, що кількість угод, укладених МВФ, варіювалася протягом років. Вона зростала з 11 угод в 2018 році до 19 угод в 2022 році. Це вказує на збільшену активність країн у використанні послуг МВФ для стабілізації їх економік, особливо під час складних економічних періодів. За загальною сумою кредитування МВФ, ми бачимо, що суми коливаються протягом років. Найбільша сума кредитування була отримана в 2018 році - 64,636 млн доларів США, після чого вона знизилася до 53,809 млн доларів США в 2020 році, але знову зросла до 82,004 млн доларів США в 2022 році.

З цих даних можна сказати, що країни звертаються до МВФ для фінансової підтримки в разі економічних труднощів або кризи. Зменшення сум кредитування в 2020 році може бути пов'язане з впливом пандемії COVID-19, яка спричинила нестабільність на світових фінансових ринках. Важливо відзначити, що кількість угод і сума кредитування не завжди рухаються в одному напрямку. Наприклад, в 2022 році ми бачимо збільшення як кількості угод, так і суми кредитування, що свідчить про збільшений попит на фінансову підтримку МВФ.

Проаналізуємо діяльність міжнародного фондового ринку. Міжнародний фондовий ринок протягом останніх років посилено розвивається і обсяг його торгів зростає швидкими темпами. Так, якщо в 1970 році мав оборот, що становить 3 % світового ВВП, у другій половині 90-х років - 36 %, у 2009 році його показник становив близько 70 %, а вже на 2021-2022 роки його значення становило близько 92 %. Загальний обсяг цінних паперів у світі нині оцінюється в 350 трлн. дол. - що набагато вище сукупного валового світового продукту. Відповідно до деяких оцінок (FIBV) динаміка обсягу основних розвинених фондових ринків (капіталізація акцій і борг за облігаціями) в середині 90-х становила 47 трлн. дол. США (відповідно 19,5 і 27,5 трлн. дол.), 90-ті роки - 35 і 25,7 трлн. дол., 2004 року - 37,2 трлн. дол. та 11,7 трлн. дол. [25].

В кінці 90-х минулого століття близько половини всього світового фондового ринку припадало на США, близько 13 % - на Японію. В цілому на 5 розвинених держав світу - США, Японію, ФРН, Великобританію та Францію припадає близько 75 % всієї кількості цінних паперів. Висока частка розвинених держав в сукупному міжнародному фондовому ринку призводить до того, що світові пропорції в ньому у повній мірі визначаються пропорціями ринку цінних паперів цих високорозвинених країн із впевненим домінуванням в ньому ринку США. Динаміка котирувань цінних паперів на американському ринку суттєво здійснює вплив на курси цінних паперів інших ринках.

Динаміка обсягів капіталізації фондових ринків (табл. 2.4) говорить про нестійку тенденцію їх зміни. При цьому спостерігається загальне зростання капіталізації на 55,4 % в 2022 році у порівнянні із 2018 роком.

Таблиця 2.4

**Динаміка капіталізації міжнародних фондових ринків протягом
2018-2022 років, млрд. дол. США**

Фондовий ринок	роки				
	2018	2019	2020	2021	2022
Американський	30964	36486	34208	42212	49916
Азіатсько-Тихоокеанський	24442	31266	25952	28934	36153
Європа, Африка	15640	19409	21972	21692	24323
Разом	71046	87161	82133	92838	110392

Джерело: складено автором на основі [26]

Частка капіталізації фондових ринків представлена у Додаток В [27], котра говорить про те, що у 2022 році почалося поновлення зростання капіталізації міжнародних фондових ринків. Таким чином, капіталізація міжнародного фондового ринку протягом останніх п'яти років збільшилась у 1,5 рази (із 71 трлн дол. США до 110 трлн дол. США). Відповідно до даних Світового банку, обсяг обороту цінних паперів у світі в середньому за день у 2018 році становив 5,8 млрд. дол. США, тоді як в 2022 році даний показник підвищився до 6,7 млрд. дол. США.

Обсяг інвестиційних потоків визначається в результаті вторинного розміщення цінних паперів розміром більше ніж у 300 млрд. дол. США у порівнянні із первинним розміщенням цінних паперів.

Згідно вище сказаного, можна говорити про те, що лідерами є північноамериканський і азіатський регіон становлячи фактично 70 % від загального значення капіталізації. Найвищий рівень капіталізації мають фондові ринки США 30,4 трлн. Дол. США, КНР 6,32 трлн., Японія 5,3 трлн. Дол. США.

На сучасному етапі спостерігається рекордне зростання кількості учасників фондових бірж. Це пов'язано із єдиним напрямом здійснення

грошово – кредитною політикою усіх країн - зниження кредитних ставок, що спричиняє наближення ставок за депозитами до власних історичних мінімумів. На тлі цього йде світовий перетік вільного капіталу із банківських депозитів на ринок цінних паперів.

Фондові біржі розвинених держав світу (Нью-Йоркська, Лондонська, Токійська, Франкфуртська, Сінгапурська тощо) і держав, що розвиваються (Шанхайська, Гонконгська, Бомбейська, Бразильська, Московська, Варшавська тощо) системно розвивають свою інфраструктуру, а тому суттєво нарощують обсяги угод на власних майданчиках та на початку XXI століття їх можна виокремити як визнані міжнародні фінансові центри. Окрім цього, протягом останніх 10-15 років спостерігається тенденція до укрупнення фондових бірж завдяки акціонуванню бірж, їх об'єднань, поглинання, відкриття філій в різних куточках світу [28].

Окрім цього, активно розвиваються альтернативні торговельні майданчики, відповідно до експертних оцінок, на них припадає близько 25-30 % світової біржової ліквідності - це Chi-X, BATS і Turquoise. Виявляється конкурентна боротьба фондових бірж за клієнтів і інвестиційні ресурси в світовому масштабі. Інфраструктура прогресивних фондових бірж світу в таких умов також переходить на широкий спектр пропозицій стосовно інвестування, на якісно новий рівень обслуговування та на низький рівень затрат. Відставання в даних процесах, обмеженість і відсутність мобільності може значно знизити ліквідність і роль певної фондової біржі в забезпеченні міжнародних інвестиційних потоків [29, с. 4-6].

Розглянемо ТОП-10 світових бірж із капіталізації компаній, які торгуються на них. Особливістю сучасного міжнародного фондового ринку є зростання ролі бірж, котрі розташовані у Американському регіоні. Так, підтвердженням цієї тенденції є територіальний аналіз 10 найбільших фондових бірж, котрий відображено в табл. 2.5.

Таблиця 2.5

**Топ-10 фондових бірж світу із найбільшою капіталізацією станом у
2022 році**

Ринок	Міс це в рейт ингу	Біржа	Обсяг капіталізації, млрд. дол. США		Роки існуванн я	Кількість компаній, які розміщуют ь свої цінні папери
			2018	2022		
Американ ський	1	New York Stock Exchange	19573	26232	228	2450
	2	NASDAQ	7779	19060	49	3094
	9	Toronto Stock Exchange	2134	2608	154	1586
Азіатсько- Тихоокеа нський	4	Tokyo Stock Exchange	5145	6718	138	2316
	3	Shanghai Stock Exchange	4367	6975	30	1079
	5	Hong Kong Stock Exchange	3168	6130	129	1893
	7	Shengshen Stock Exchange	3423	5238	33	1479
Європа, Африка, Близький Схід	8	London Stock Exchange	3935	4045	219	3115
	6	Euronext	4393	5444	20	1359
	10	Frankfurt Stock Exchange	2262	2284	435	3840

Джерело: складено автором на основі [30]

Загальна капіталізація американського фондового ринку у топ-10 бірж світу становила 47 900 млрд. дол. США. Натомість найбільша кількість фондових бірж в ньому із Азіатсько-Тихоокеанського ринку, загальна капіталізація котрих складає 25 061 млрд. дол. США.

Усі 10 найбільших світових бірж об'єднуються, формуючи понад 77% капіталізації глобального ринку цінних паперів, що дорівнює 65,6 трлн. дол. США. Обсяг щоденних торгів акціями на цих біржах перевищує 5 трлн. дол. США, що становить 40% від світового обороту. Цікаво, що 22% цього обсягу припадає на NYSE та NASDAQ (рис. 2.3). Акції 24 тис. емітентів торгуються на цих біржах. Вражає JPX, яка представляє фактично 7% всіх світових емітентів, що робить її ідеальним вибором для диверсифікації портфеля.

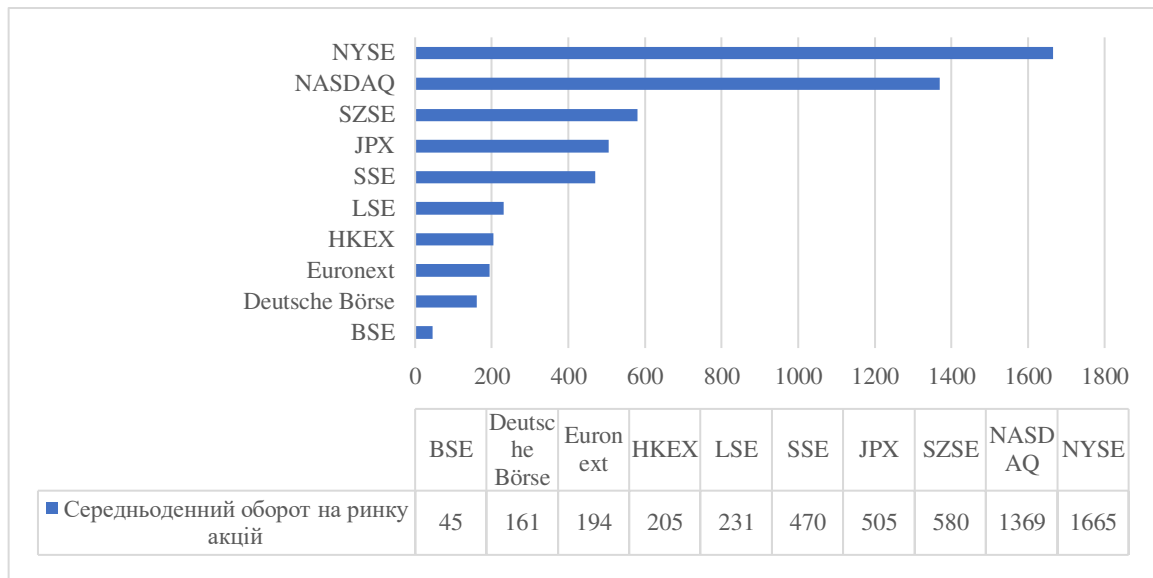

Рис. 2.3. Середньоденний оборот на ринку акцій (млрд. дол. США)

Джерело: складено автором на основі [31]

Аналіз результатів вказує на вражаючий ріст капіталізації протягом 2018-2022 років, особливо на NASDAQ у Сполучених Штатах. Відносне зростання склало 145%, абсолютна динаміка - 11281 млрд. дол. США. Нью-Йоркська фондова біржа також вражає, з відносним зростанням 34% та абсолютною динамікою 6659 млрд. дол. США, що перевищує інші ринки. В Європі, Африці та Близькому Сході Euronext показав найкращі показники. Азіатсько-Тихоокеанський ринок вирізняється помірним, але динамічним зростанням. [32, с. 11].

Отже, на міжнародному фінансовому ринку спостерігається динамічна діяльність на протязі останніх років. Це включає в себе збільшення кількості грошової маси, угод та сум кредитування, що говорить про попит на фінансову підтримку у економіках різних держав. Окрім цього, спостерігається збільшення кредитування як урядового сектору, так і приватного сектору, що пов'язане із фінансовими викликами і розвитком ринкових можливостей. Міжнародний фондовий ринок розвивається циклічно. Глобалізація фондових ринків посилює їх взаємозалежність. Нестабільність курсів основних західних валют також суттєво здійснює вплив на рух фінансових потоків між ринками

США, Західної Європи і Японії. В цілому, міжнародний фінансовий ринок залишається динамічним та реагує на глобальні економічні та фінансові події.

2.2 Огляд тенденцій розвитку міжнародного фінансового ринку

Дослідження тенденцій розвитку міжнародного фінансового ринку полягає в тому, що сучасний світ стикається зі складними викликами і змінами, що відбуваються в глобальній економіці. Ці виклики включають геополітичні напруги, зміни клімату, пандемії, технологічні інновації та інші фактори. Міжнародний фінансовий ринок, як ключовий компонент глобальної фінансової системи, реагує на ці виклики та має великий вплив на стабільність економічних систем та життя людей у різних країнах.

Огляд тенденцій розвитку міжнародного фінансового ринку допомагає зрозуміти, як ці зміни впливають на міжнародний фінансовий ландшафт. Це дозволяє ухвалювати обґрунтовані рішення щодо інвестицій, ризиків та стратегій управління фінансами, що є важливим як для держав, так і для підприємств та індивідуальних інвесторів. Також, розуміння цих тенденцій може сприяти розвитку ефективних політичних та регуляторних заходів для забезпечення фінансової стабільності та росту в умовах глобальної нестабільності.

На сучасному етапі спостерігається декілька тенденцій розвитку міжнародного фінансового ринку. По-перше, як вже згадувалось вище, це глобалізація, котра проявляється у підвищенні ролі міжнародних інституцій в кредитному та інвестиційному процесах, особливо це стосується Євросоюзу. Нині компанії можуть одержати кредит за кордоном, залучити капітал та вести там діяльність. Ще однією тенденцією є зростання на ринку конкуренції між різними організаціями, банківськими і небанківськими установами. Конкуренція призводить до того, що учасники ринку одержують вигідніші пропозиції та дохід не консолідується у руках монополіста, але не кожна

фінансово – кредитна установа може витримати конкуренцію, що відповідно призводить до її закриття або злиття (табл.2.6).

Таблиця 2.6

**Кількість грошово-кредитних фінансових установ Євросоюзу у
2018-2022 роках**

	Роки				
	2018	2019	2020	2021	2022
Загальна кількість МФО, з них	6949	6762	6,142	5919	5727
Національний центральний банк	29	29	29	29	29
Загальна кількість кредитних організацій	6089	5982	5442	5264	5076
Загальна кількість ММФ	608	498	427	394	400
Загальна кількість інших корпорацій, що приймають депозити	223	253	244	232	252

Джерело: складено автором на основі [33]

Наступну тенденцію можна позначити як інтеграцію міжнародного фінансового ринку. Протягом останнього десятиліття знизились бар'єри для імпорту, світова торгівля розвивалась швидкими темпами, а інвестори стали диверсифікувати власні інвестиції по державах (рис 2.4).

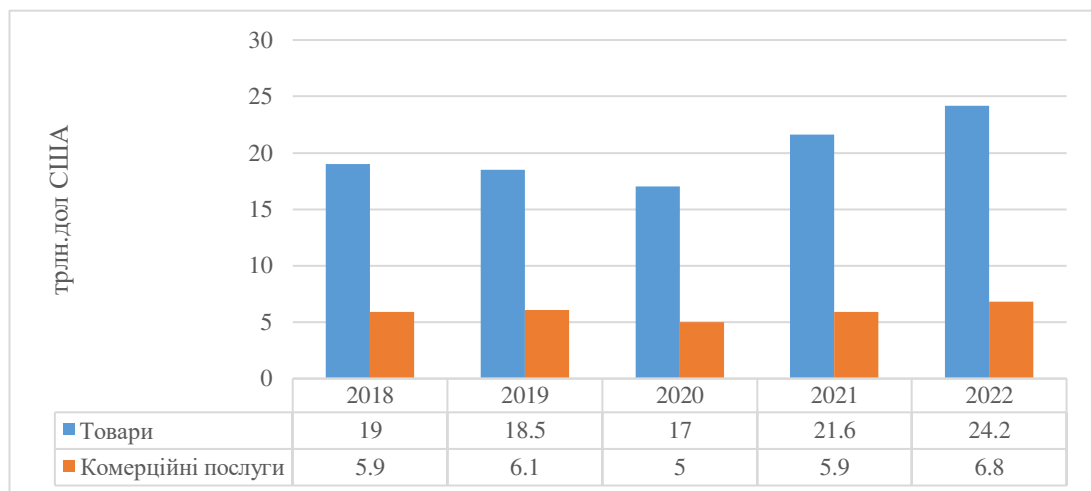

Рис 2.4 Динаміка міжнародної торгівлі у 2018-2022 роках

Джерело: складено автором на основі [34]

Торговий обсяг товарів та послуг у 2022 році становив 31,0 трлн. Дол. США, що на 13% більше, аніж у 2021 році. Тоді як торгівля товарами перевищила допандемічний рівні вже в 2021 році, торгівля послугами наздогнала в 2022 році.

Ще однією тенденцією є цифровізація. Появляються нові платформи для приватних інвесторів, учасники міжнародного фінансового ринку інтенсивно застосовують інформаційні технології комп'ютерні системи управління під час роботи. Процес прийняття рішень заснований на складних статистичних моделях, скорингу, алгоритмах, котрі видозмінюються під потреби компаній фактично щодня. Однією із таких технологій є FIN TECH.

FIN TECH є сферою, котра охоплює компанії, які займаються поєднанням технологій і інновацій для забезпечення платіжних розрахунків і інклюзивних сервісів для кінцевих споживачів фінансових послуг. Значний вплив на розвиток FIN TECH спричинила і коронавірусна пандемія (табл.2.7.).

Таблиця 2.7

Вплив світової пандемії COVID-19 на зростання FIN TECH

Світ	Європа	Україна
Обсяг цифрових платежів у 2019 році - 4,1 трлн дол. США, у 2020 р. прогнозувався у 4,8 трлн дол. США, у 2023 р. – 6,7 трлн дол. США	У 2020 році ринок цифрових платежів досяг рекордних 802 мільярдів доларів США, що представляє зростання на 9,9% порівняно з 2019 роком. Прогноз на 2023 рік показує, що ринок досягнув рівня 1 трильйона доларів США. Обсяг цифрових платежів склав 4,1 трильйона доларів США у 2019 році, 4,8 трильйона у 2020 році і очікується досягти 6,7 трильйона доларів США у 2023 році	У першому кварталі 2020 року було здійснено 1385,3 мільйона безготівкових та готівкових операцій за допомогою українських платіжних карток, загальна сума яких становила 920,5 мільярда гривень. Порівняно з аналогічним періодом 2019 року, кількість операцій зросла на 24,5%, а сума збільшилася на 15,6%.

Продовження таблиці 2.7

Чатботи допоможуть заощадити банківським установам 7,3 млрд. дол. США до 2023 р.	Протягом останніх чотирьох років в Європі спостерігається зростання кількості онлайн-платежів на 30%. За очікуваннями експертів у 2020 році електронна комерція оброблятиме до 90% усіх трансакцій, а кількість користувачів онлайн-сервісів сягне близько 705 мільйонів осіб.	Протягом першого кварталу 2020 року безготівкові операції склали більшість - 85,4% від усіх операцій (1183,2 млн штук), а сума їх становила 54,6% від загальної суми операцій, що дорівнює 503 мільярдам гривень. Це відзначає збільшення в порівнянні з 2019 роком, коли цей показник складав 49,7%.
Загальні активи компаній, що займаються цифровим управлінням капіталом у сфері ритейлу, за прогнозами, сягнуть 600 млрд дол. США до 2022 р	Спровоковане коронавірусною пандемією дистанціювання і самоізоляція привели до зростання на 72% щотижня застосування в Європі застосунків FIN TECH	Протягом перших чотирьох тижнів карантину в Україні, за даними "ПриватБанку", щоденна кількість операцій із зняття готівки картками в касах банку зменшилася в 4,5 рази, переходячи з 137 тис. до 31 тис. операцій на день. Крім того, українці стали вдвічі рідше користуватися банкоматами ПриватБанку, зменшивши кількість операцій із 2,7 млн до 1,3 млн на добу порівняно з початком березня

Джерело: складено автором на основі [35]

Протягом 2019 – 2022 років спостерігалась активізація сфери FIN TECH, але показники 2022 році дещо знижені через події, спричинені військовою агресією в Україні (рис. 2.5).

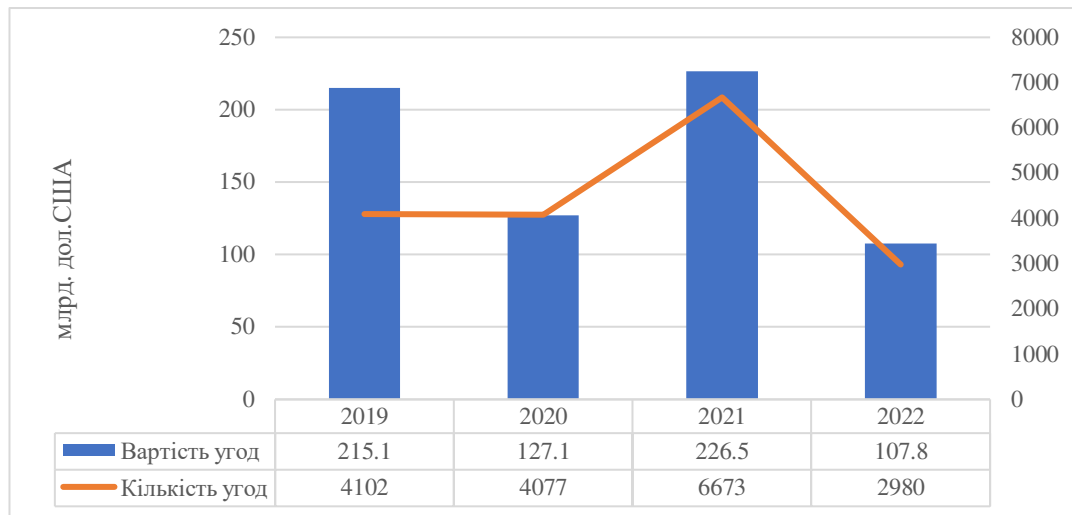

Рис 2.5 Загальна інвестиційна активність у FIN TECH у 2019–2022 роках
Джерело: складено автором на основі [36]

Сфера FIN TECH є найпривабливішим ринком для венчурних інвестицій та зберігає імідж сучасної індустрії із високим рівнем потенціалу, а саме за відкритого банкінгу. Відповідно до даних міжнародних досліджень, найпривабливішими фінансовими ринками для інвестицій є розвинуті ринки, переважно США, ФРН та Великобританії. При цьому більшість інвесторів обирають бізнес, який вже має значний масштаб чи потенціал його досягнути та перетворитись в динамічні бізнеси. Така концентрація інвестицій і інтерес різних груп інвесторів імовірно буде зберігатись і протягом наступних років, як прогнозують аналітики в KPMG The Pulse of Fintech 2022 [36].

У сфері цифрової трансформації міжнародних фінансових ринків ключовим трендом є використання криптовалют, таких як біткоїн, як цифрових активів. Ці криптовалюти обмінюються на ринках, таких як Coinbase і Gemini, а також через онлайн-брокерів, наприклад, Robinhood і SoFi Invest. Біткоїн, створений у 2009 році, є найпопулярнішим серед понад 7700 інших криптовалют, що існують на сьогоднішній день, визначаючи новий напрямок у світі фінансів) [37].

Головні криптоактиви за процентом від загальної ринкової капіталізації показано на рис 2.6.

Рис 2.6 Основні криптоактиви за процентом від загальної ринкової капіталізації

Джерело: складено автором на основі [37]

У криптовалюту повірила більшість, хоча скептиків теж вистачає. Наприклад рис.2.7 відображає кількість компаній, що визнають і приймають криптовалюту у якості оплати за власні послуги чи товари у тих або інших державах.

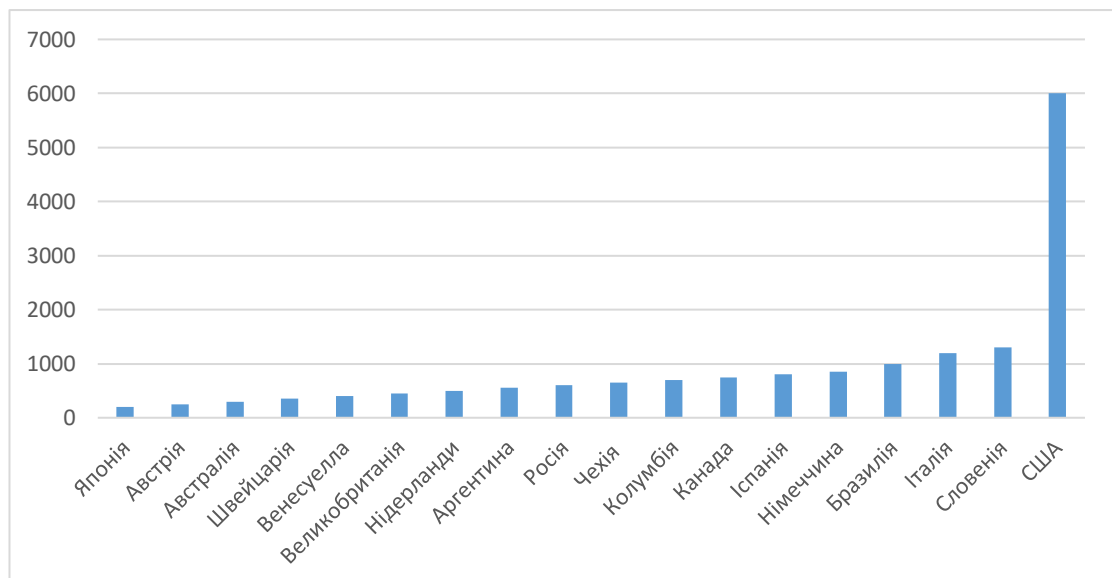

Рис 2.7 Кількість компаній, котрі приймають оплату в криптовалюті по країнам

Джерело: складено автором на основі [38]

Важливою тенденцією розвитку міжнародного фінансового ринку є збільшення спекулятивних, котра обумовлена зростанням торговельного сектора інструментами хеджування ризиків, зокрема інструментами ринку вторинних фінансових інструментів - деривативів, котрі в більшій мірі не мають жодного інструменту для їхнього забезпечення, таким чином, застосовуються виключно як спекулятивний інструмент. Більшість деривативів нині є розрахунковими, а не постачальними, тому ними користуються трейдери, котрі не причетні до реального ринку.

Кількість біржових деривативів, включаючи як опціони, так і ф'ючерси, досягнув найвищого рівня протягом останніх чотирьох років, склавши 56,17 мільярда для опціонів і 29,59 мільярда для ф'ючерсів (84,76 мільярда похідних контрактів). Це на 34,4% більше, аніж в 2021 році (рис 2.8).

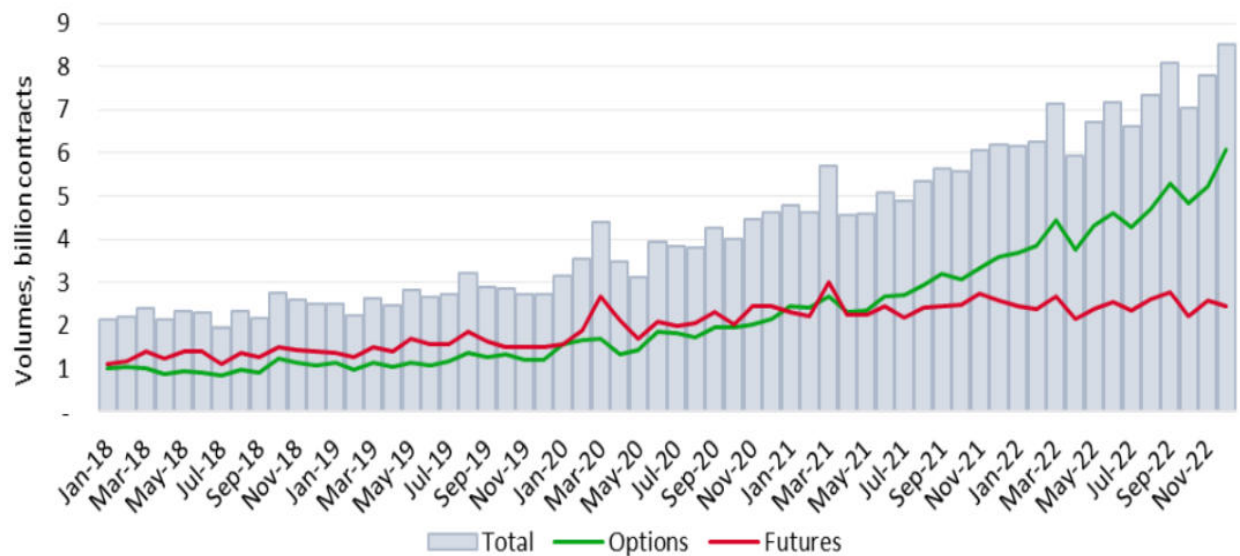

Рис 2.8 Загальні обсяги деривативів у 2018-2022 роках

Джерело: складено автором на основі [39]

Це зростання відбулося загалом завдяки опціонам, котрі зросли на 63,8% (і становлять 65% всіх торговельних контрактів на деривативи), тоді як ф'ючерси збільшились на 0,7%. Таке збільшення обсягу торгівлі опціонами спричинене зростаючою потребою в страхуванні від (чи навіть спекуляцій) невизначеності ринку.

Обсяги за усіма базовими класами активів збільшились, за винятком опціонів на окремі акції, товарних ф'ючерсів та ф'ючерсів ETF, де обсяги знижувались із року в рік. Всі три регіони зафіксували власний пік протягом останніх 6 років у 2022 році: Американський регіон – 26,84 мільярда, АРАС (Азіатсько – Тихоокеанський регіон) – 50,32 мільярда та регіон ЕМЕА (Європейський, Близький Схід, Африка) – 7,60 мільярда контрактів. Проте зростання значно відрізнялося між регіонами. Тоді як АРАС зріс на 67,4%, ЕМЕА зафіксував зростання на 0,1%, а регіон Америки – на 5,6%.

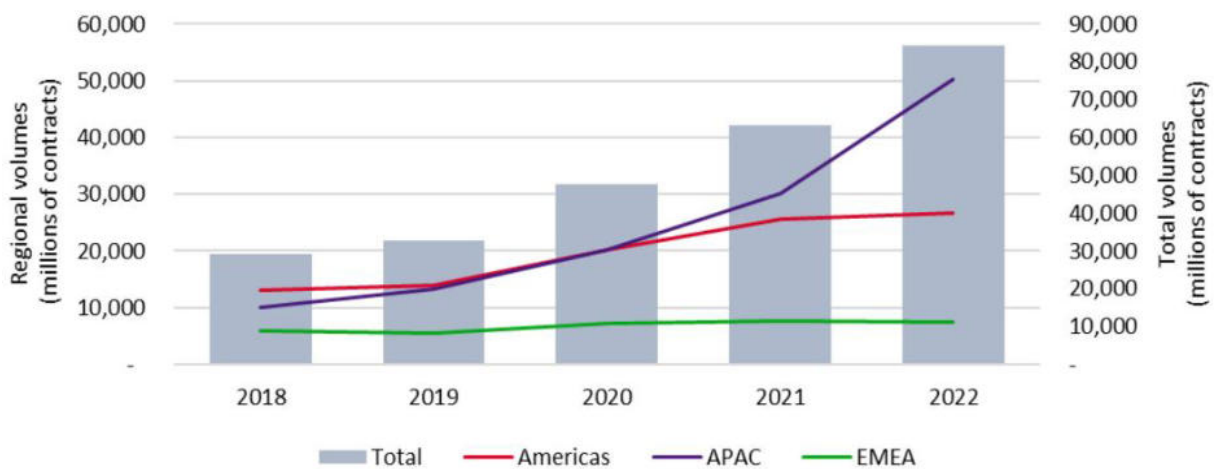

Рис 2.9 Обсяги біржових деривативів за регіонами у 2018-2022 роках
Джерело: складено автором на основі [39]

На фондовому ринку виявляється загальний тренд – зростання важливості Азії, зокрема Китаю. Фондові біржі, такі як Шанхай та Шеньчжень, стають привабливими для інвесторів, а Гонконг та китайські компанії активно розміщують акції. З 2019 по 2022 роки частка Азії в глобальній капіталізації зросла, підкреслюючи зростання її впливу, тоді як частка Північної і Південної Америки та Європи, Африки та Середнього Сходу скоротилась. Всього у 2019-2022 роках частка Азіатсько-тихоокеанського регіону в загальному обсязі капіталізації збільшилась з 20,4 % до 31,4 %, тоді як частка Північної та Південної Америки знизилась із 49,3 % до 40,5 %, держав Європи, Африки та Середнього Сходу - з 30,2 % до 28 % [27].

Ну і на останок проаналізуємо таку тенденцію, як постійні ризики, із котрими зіштовхується міжнародний фінансовий ринок. Серед основних ризиків для міжнародного фінансового ринку варто виокремити: кібер-ризик (як найбільш очевидний вид); військова агресія Росії проти України (значний вплив даних країн на міжнародному ринку); геополітичні ризики та торговельні війни (прикладом яких є торговельна війна між США та КНР); економічне сповільнення у Азії; світова пандемія коронавірусу (рис. 2.10).

Рис 2.10 Основні ризики міжнародного фінансового ринку на сучасному етапі, %

Джерело: складено автором на основі [39]

Так, міжнародний фінансовий ринок перебудовується, і цей процес активізувався під впливом коронавірусної пандемії. Цифрова трансформація фінансового сектору стає невідкладною, а пандемія лише посилила її необхідність. Цифровий розгін призводить до змін в структурі компаній та підвищує конкурентоспроможність фінансових установ і ринків. У конкурентному середовищі міжнародні фінансові інституції можуть ризикувати більше, спираючись на підвищення прибутковості. Під впливом загальної цифровізації економіки появляються нові гравці фінансового ринку у вигляді фінтех компаній, змінюється суть і роль фінансового посередництва, впроваджуються нові інструменти та нові види торгівлі на фінансовому ринку, що призводить до фундаментальних змін в його структурі та в організації

взаємодії між учасниками як в окремих регіонах, так й у міжнародному масштабі. Залишається значними ризики кіберзлочинності та системних програмних збоїв, які можуть виникати періодично.

РОЗДІЛ 3

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ФІНАНСОВОГО РИНКУ

Міжнародний фінансовий ринок як один із важелів розвитку міжнародної економіки і економік країн світу проходить зараз цілу низку серйозних випробувань таких як коронавірусна пандемія, всесвітній локдаун, обвал міжнародного ринку акцій та вибори в США. Що пророкують міжнародні фінансові спеціалісти?

Міжнародний валютний фонд відзначає гострий негативний вплив на економіки з низьким рівнем доходу, що становить значну загрозу досягненню прогресу у зменшенні крайньої бідності, що відбувалося з 1990-х років. Організація рекомендує ряд заходів для подолання майбутніх фінансових труднощів, включаючи всесвітнє співробітництво для подолання кризи та особливу підтримку малого та середнього бізнесу, який постраждав від локдаунів. В той самий час фінансові експерти із різних інвестиційних фондів також мають свою думку на цей рахунок. Зокрема Том Еліот стратег по міжнародним інвестиціям з deVereGroup чітко виокремлює 3 ключові, позитивні тенденції для міжнародного фінансового ринку. По-перше, все більше зменшується ймовірність подальшого підвищення відсоткових ставок у США. По-друге, є обґрунтовані економічні дані КНР завдяки програмі стимулювання, індекси виробництва та невиробничої галузі складають 50,1 та 53 відповідно - все, що перевищує 50, свідчить про розширення. І по-третє, і частково завдяки економічному «м'якому приземленню» КНР, світові ціни на товари, здається, зупинили власне багаторічне падіння, підвищивши запаси енергії і видобутку, а також валюти тих економік, у котрих виробництво сировини є важливою часткою зайнятості, джерело іноземної валюти та / або національного ВВП. За його словами, США, Китай, ОАЕ та інші країни, які пов'язують свою валюту з долларом США, мають стимули для експорту через

знецінення долара. Це зумовлено тим, що слабкий долар здешевлює їхні товари на міжнародних ринках.

З іншого боку, Ендрю Піз, головний стратег інвестиційного фонду Russel Investments, зауважує, що ринки акцій, особливо в США, відображають ціни, які зазвичай зафіксовані після декількох років високої прибутковості. Він вважає, що це, частково, відображає швидкість відновлення ринку. Також це наслідок надзвичайно низької доходності безризикових державних облігацій та програми покупки активів центральним банком, що призвело до стиснення ризикових премій та підвищення цін на активи. учасний фінансовий ринок переживає низку викликів, що включають глобальні та регіональні фактори. Пандемія COVID-19 спричинила значний вплив на економічну активність та стабільність фінансових ринків. Додатково, політична нестабільність у Сполучених Штатах та невизначеність стосовно фінансової підтримки додають нестабільності.

У цьому контексті глобалізація виступає суттєвим фактором перебудови фінансових систем. Міжнародний фінансовий ринок стає все більш взаємозалежним, забезпечуючи стабільність та ефективність за рахунок міжнародної співпраці та обміну ресурсами. Глобалізація сприяє збільшенню потоків інвестицій, зниженню трансакційних витрат, підвищенню прибутковості та стимулюванню макроекономічного зростання.

Важливою частиною глобалізації є також співпраця з міжнародними організаціями, такими як Міжнародна організація комісій із цінних паперів, Організація економічного співробітництва та розвитку, що сприяє ефективному регулюванню та спільним стандартам у сфері фінансового сектору.

Отже, ринок стикається з викликами, проте глобалізація виступає ключовим каталізатором для змін та досягнення стабільності[41].

Діджиталізація відіграє важливу роль у розвитку міжнародного фінансового ринку. Прикладом цього є віртуальні чат-боти, які надають доступ до фінансових послуг у цілодобовому режимі та можуть постійно

вдосконалюватись, розширюючи перелік послуг для клієнтів. Проте, зауважено, що часто використовується штучний інтелект (ШІ) для полегшення існуючих процесів, підвищення ефективності та якості роботи.

Регуляторні технології або RegTech є ще одним перспективним напрямком діджиталізації фінансового ринку. Ця галузь фокусується на використанні технологій для виконання регуляторних вимог, враховуючи нові регуляторні проблеми та потребу у зменшенні витрат.

Згідно з аналізом Deloitte, наразі у сфері RegTech працює кілька сотень компаній, які допомагають клієнтам дотримуватися внутрішніх регуляцій та управляти особистими даними. Прогнозується, що ця галузь буде надалі зростати, вирішуючи нові регуляторні виклики та зосереджуючись на зменшенні витрат.

Усе це вписується в загальний контекст глобальної діджиталізації фінансового ринку, де розвиток нових технологій, таких як FIN TECH, викликає інтерес інвесторів, зокрема в розвинених країнах, і допомагає створювати інноваційні рішення та послуги для споживачів.

У зв'язку з наростаючою важливістю державного регулювання у сфері FIN TECH на глобальних та внутрішніх ринках, виникає потреба впровадження нормативно-правових механізмів. Це включає чітке формулювання термінів та визначень для компонентів FIN TECH, забезпечуючи їхню точність та взаєморозуміння [44].

Окрім глобалізації та діджиталізації міжнародного фінансового ринку, важливими напрямками розвитку міжнародного фінансового ринку є:

- розширення фінансових послуг. Розвиток нових фінансових інструментів, таких як деривативи, опціони, ф'ючерси, облігації, акції та інші інвестиційні продукти, сприяє диверсифікації та розширенню портфелів інвестицій.
- регулювання та нагляд. Посилення регулювання та нагляду сприяє забезпеченню стабільності фінансового ринку, зниженню ризиків та підвищенню довіри учасників ринку.

- розвиток нових фінансових центрів. Виникнення нових фінансових центрів, таких як Шанхай, Сінгапур, Дубай, Лондон, Нью-Йорк та інші, сприяє конкуренції, збільшенню ліквідності та привабливості для інвесторів.

- інфраструктурні зміни. Розвиток нових інфраструктурних проектів, таких як електронні платежі, цифрові валюти, інтернет-банкінг та інші фінансові послуги, сприяє зручності, доступності та швидкості фінансових операцій.

Ці напрями спільно визначають сучасні тенденції розвитку міжнародного фінансового ринку та впливають на його динаміку та стійкість.

Отже, розвиток міжнародного фінансового ринку невіддільно пов'язаний з технологічними інноваціями, глобалізацією економіки та регулюванням фінансових послуг. Ці напрями сприяють створенню нових фінансових інструментів, забезпечують відкритість ринків та конкурентоспроможність фінансових центрів. Розвиток інфраструктурних змін також сприяє покращенню доступності та швидкості фінансових операцій, забезпечуючи стабільність та ефективність міжнародного фінансового середовища.

ВИСНОВКИ

Визначивши сучасні тенденції розвитку міжнародного фінансового ринку, можемо зробити узагальнюючі висновки.

1. Охарактеризувавши сутність та структуру міжнародного фінансового ринку, визначено, що міжнародний фінансовий ринок - це глобальна система, що включає в себе всі фінансові інструменти, учасників та операції, які відбуваються між різними країнами та міжнародними учасниками. Цей ринок включає в себе торгівлю валютами, акціями, облігаціями, товарними ф'ючерсами та опціонами, кредитними операціями, інвестиції в іноземні активи та багато інших фінансових інструментів і продуктів.

Міжнародний фінансовий ринок поділяють на міжнародний грошовий ринок (кредитний ринок) та міжнародний ринок капіталів (ринок капіталів).

2. Міжнародний фінансовий ринок - платформа для взаємодії урядів, банків, корпорацій та міжнародних фінансових установ. Тут обертаються єврокредити, облігації та похідні інструменти, утворюючи ключовий сектор фінансових операцій. Глобалізація світових фінансових ринків є важливою умовою розвитку світової економіки, збільшуючи рівень фінансової взаємозалежності. Проте для учасників ринку питання привабливості фінансової глобалізації залишається неоднозначним через високі вимоги, постійні витрати та складні конкурентні умови.

3. Здійснивши аналіз міжнародного фінансового ринку, встановлено, що, аналіз грошових агрегатів та їх компонентів свідчить про загальне зростання обсягу грошей в економіці Єврозони протягом досліджуваного періоду. Це пов'язано з різними факторами, такими як монетарна політика Європейського центрального банку, економічна активність та інші фактори. На кредитному ринку ситуація є наступною: загальний обсяг кредитів, наданих резидентам Єврозони, зросла з 18,081.40 млрд євро в 2018 році до 21,761.88 млрд євро в 2022 році. Загальний обсяг кредитів, наданих

резидентам єврозони, зросла з 18081,40 млрд євро в 2018 році до 21761,88 млрд євро в 2022 році. Обсяг кредитів для уряду єврозони збільшився з 4673,54 млрд євро в 2018 році до 6373,99 млрд євро в 2022 році. Обсяг кредитів, наданих приватному сектору, також зросла з 13407,86 млрд євро в 2018 році до 15387,89 млрд євро в 2022 році. Обсяг акцій інвестиційних фондів і фондів негрошового ринку також зросла з 249.57 млрд євро в 2018 році до 285.61 млрд євро в 2022 році. Динаміка обсягів капіталізації фондових ринків свідчить про нестійку тенденцію їх зміни. Загальна капіталізація зросла на 55,4% у 2022 році порівняно з 2018 роком. Американський регіон, зокрема фондова біржа NASDAQ, відзначився найвищим зростанням, з вражаючим відносним відхиленням на рівні 145% та абсолютною динамікою на рівні 11281 млрд. доларів США, що є вражаючим результатом за період з 2018 по 2022 роки.

4. Розглянувши тенденції розвитку міжнародного фінансового ринку, встановлено, що такими тенденціями є: глобалізація, яка проявляється у підвищенні ролі міжнародних інститутів у процесі кредитування та інвестування, особливо це стосується Євросоюзу; інтеграція міжнародного фінансового ринку. В останні десятиліття знизилися бар'єри для імпорту, міжнародна торгівля розвивалася швидкими темпами, а інвестори стали диверсифікувати свої інвестиції по країнах; цифровізація: FIN TECH; криптовалюта; збільшення спекулятивних, яка спричинена зростанням сектора торгівлі інструментами хеджування ризиків, а саме інструментами ринку вторинних фінансових інструментів - деривативів, які здебільшого не мають жодного інструменту для їх забезпечення, таким чином, використовуються виключно як інструмент спекуляції; тенденція дедалі більшої значимості ринків Азії загалом і Китаю зокрема; постійні ризики, із якими зіштовхується міжнародний фінансовий ринок.

5. Висвітливши перспективи розвитку міжнародного фінансового ринку, з'ясовано, що такими перспективами є: подальший розвиток глобалізації, діджиталізації; розширення фінансових послуг; регулювання та нагляд; розвиток нових фінансових центрів; інфраструктурні зміни. Ці

напрями спільно визначають сучасні тенденції розвитку міжнародного фінансового ринку та впливають на його динаміку та стійкість.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андріюк Е. І. Особливості регулювання світового фінансового ринку в сучасних умовах. Сучасні напрями розвитку економіки, підприємництва, технологій та їх правового забезпечення: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції / [відповід. за вип. : проф. Семак Б. Б.] Львів: вид-во Львівського торговельно-економічного університету, 2022. - 528 с.
2. Булатова О., Марена Т. Зрушення регіональної структури світового фінансового ринку. Економічний вісник НТУУ «КПІ». 2019. С. 67–78.
3. Борзенко О.О. Зміни на світових фінансових ринках під впливом геоекономічних імперативів сучасності. Економіка України. 2020. №7 с.27-34.
4. Борзенко О. О. Структурні деформації на світових фінансових ринках після 1990-х років: монографія. – Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2019. – 448 с
5. Коваленко Ю.М., Онишко С.В., Кужелєв М.О. Фінансовий ринок: підручник. Ірпінь: Університет ДФС України, 2018. 442 с.
6. Жук Є. Зарубіжна практика регулювання фінансових ринків. Інформаційноаналітичний портал українського агентства фінансового розвитку «Україна фінансова» URL: http://www.ufin.com.ua/analit_mat/drn/020.htm (дата звернення: 12.09.2023).
7. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Міжнародна економіка» для бакалаврів галузі знань 07 “Управління та адміністрування”, спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» / Укл. Стахова Н. В. Тернопіль: ЗУНУ, 2022. 40 с.
8. Дема Д.І., Абрамова І.В., Недільська Л.В. Фінансовий ринок : навч. посібник / за ред. Д.І. Деми. Житомир : ЖНАЕУ, 2017. 448 с.
9. Поліщук Є.А. Особливості розвитку світового фінансового ринку на сучасному етапі. Проблеми економіки. 2016. № 3. С. 25-31.

10. Шлапак А.В. Світовий фінансовий ринок в умовах глобалізації економіки. Інтелект XXI. 2017. №2. С.53-61
11. Мазаракі А., Волосович С. Fintech у системі суспільних трансформацій. Вісник КНТЕУ. 2018. № 2. С. 5–16.
12. Богославська А.В. Міжнародний фінансовий ринок : методичні рекомендації. Миколаїв : МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2019. – 87 с.
13. Лондонський міжнародний фінансовий центр URL: <http://economist.lacruax.com/londonskij-mizhnarodnij-finansovij-centr> (дата звернення 17.09.2023 р)
14. Токійський міжнародний фінансовий центр URL: <http://economist.lacruax.com/tokijskij-mizhnarodnij-finansovij-centr> (дата звернення 17.09.2023 р)
15. Туболець І. І. Глобалізація міжнародних фінансових ринків / І. І. Туболець, О. В. Ткаліч // Науковий вісник Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу. Серія: Економіка та управління в нафтовій і газовій промисловості. - 2019. - № 1. - С. 133-141.
16. Крупка І.М. Теоретико-методологічні засади та особливості функціонування фінансового ринку України : монографія. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 823 с. – 40,11 др. арк. (рецензія Кириленко О. П. Фундаментальне дослідження фінансового ринку України. Світ фінансів. 2020. № 3(64). С. 165–167.)
17. Ліфанова М. І. Ретроспективний аналіз формування міжнародних фінансових центрів. Економіка та держава. 2018. № 7. С. 90–94.
18. Мозговий О., Малащук Д. Сучасна парадигма функціонування світового фінансового ринку // Міжнародна економічна політика. Випуск № 1 (24). 2016. С. 29-51
19. Хоминич І.П. Фінансова глобалізація / / Банківські послуги. №8. 2018. С. 2-13
20. Грінько, І. М. Міжнародні фінанси [Електронний ресурс] : навчальний посібник для студентів, які навчаються за спеціальністю 051

«Економіка», спеціалізацією «Міжнародна економіка» за денною формою навчання / І. М. Грінько ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл: 1,6 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 109 с. – Назва з екрана.

21. Довгалюк В. В. Фінансова глобалізація: проблеми та перспективи. Ефективна економіка. 2017. №7. С. 34–38.

22. Дослідження грошового ринку євро 2022. Офіційний сайт Європейського Центрального Банку.URL: <https://www.ecb.europa.eu/pub/euromoneymarket/html/ecb.euromoneymarket202204.en.html> (дата звернення 22.09.2023 р)

23. Грошові агрегати. Офіційний сайт Європейського Центрального Банку.URL:<https://data.ecb.europa.eu/publications/money-credit-and-banking/3031796> (дата звернення 22.09.2023 р)

24. Річний звіт МВФ за 2022 рік. Кредитування. URL: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/ar/2022/what-we-do/lending/> (дата звернення 22.09.2023 р)

25. Чернова О. В. Стан та динаміка розвитку світового ринку цінних паперів / О. В. Чернова, А. Г. Королевська. // Ефективна економіка. - 2017. - №3 URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2014_3_15. (дата звернення 22.09.2023 р)

26. Офіційні дані Market Highlights. World Federation of Exchanges (2023). URL: <https://statistics.world-exchanges.org> (дата звернення 22.09.2023 р)

27. Офіційна інтернет-сторінка Світової федерації фондових бірж «World Federation of Exchanges» URL: <http://www.world-exchanges.org/>. (дата звернення 22.09.2023 р)

28. Інтернет-сторінка «Рейтинг бірж за капіталізацією» URL: <https://ffin.ua/blog/articles/investopediia/post/reitynh-birzh-za-kapitalizatsiiei>. (дата звернення 22.09.2023 р)

29. Бойченко Е. Г. Організація біржової діяльності в країнах Європейського Союзу та Великої Британії: порівняльно-правовий підхід / Е. Г. Бойченко // Теорія і практика правознавства. - 2020. - Вип. 1 (17). - С. 1-13.
30. Desjardins J. The 20 largest stock exchanges in the world. Visual capitalist. 2022. URL: <https://www.visualcapitalist.com/all-of-the-worlds-money-and-markets-in-one-visualization-2022> (дата звернення 22.09.2023 р)
31. Марченко А. А. Географія найбільших фондових бірж Європи / А. А. Марченко, А. О. Корнус // Крок у науку: дослідження у галузі природничо-математичних дисциплін та методик їх навчання: матеріали Всеукраїнській науково-практичній конференції з міжнародною участю студентів, аспірантів і молодих учених, (1 грудня 2022 р.). – Чернігів: Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка, 2022. с. 55.
32. Бобровник В. М. Сучасний стан торгівлі цінними паперами на світовому фондовому ринку / В. М. Бобровник, Я. В. Белінська // Електронний науково-практичний журнал «Інфраструктура ринку», м. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. - Вип. 62. - С. 10-14.
33. Кількість грошово-кредитних фінансових установ (МФО) у державах-членах. URL: https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_statistics/escb/html/table.en.html?id=JDF_MFI_MFI_LIST_NEA&period=index (дата звернення 22.09.2023 р)
34. World Trade Statistical Review 2023. WTO. URL: https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/wtsr_2023_e.pdf (дата звернення 22.09.2023 р)
35. Офіційний сайт НБУ Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року. URL: <https://bank.gov.ua/ua/about/develop-strategy/fintech2025> (дата звернення 22.09.2023 р)
36. KPMG. The Pulse of Fintech H1 2022. URL: <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/xx/pdf/2022/08/pulse-of-fintech-h1-22.pdf> (дата звернення 22.09.2023 р)

37. Офіційний сайт криптовалют. URL: <https://coinmarketcap.com/> (дата звернення 22.09.2023 р)
38. Number of businesses that either have a cryptocurrency ATM or offer crypto as an in-store payment method as of March 9, 2021, by territory. URL: <https://www.statista.com/statistics/1222768/business-types-with-crypto-paymentsolution/>. (дата звернення 22.09.2023 р)
39. World Wederation of Exchanges. Key market indicators for the 2022 financial year. URL: <https://www.world-exchanges.org/> (дата звернення 22.09.2023 р)
40. Герасименко М.В. Перспективи розвитку світового фінансового ринку на 2020-2021 роки. «Міжнародна економічна діяльність у ХХІ столітті: механізми, форми, регулю-М 58 вання: зб. матеріалів студентської наук.-практ. Інтернет-конф. [Електронний ресурс], 13 листопада 2020 р., м. Київ. – Київ: КНЕУ, 2020. – 517 с
41. Любохинець Л.С., Лабунець О.О. Світові фінансові ринки в умовах глобалізації. Економіка і суспільство. 2018. №15.
42. The Next Normal The recovery will be digital (August 2020). URL: <https://www.mckinsey.com/~media/McKinsey/Business%20Functions/McKinsey%20Digital/Our%20Insights/How%20six%20companies%20are%20using%20technology%20and%20data%20to%20transform%20themselves/The-next-normal-the-recovery-will-be-digital.pdf>.(дата звернення 13.10.2023 р)
43. Douglas W. Arner, Janos Nathan Barberis, Ross P. (2017). RegTech and the Reconceptualization of Financial Regulation. URL: <https://ssrn.com/abstract=2847806> (дата звернення 22.09.2023 р)
44. Коваленко Ю. М. Тенденції розвитку FIN TECH на міжнародних і національних фінансових ринках в умовах цифровізації економіки. Development Trends in Social Science in the Era of Digitalization. Riga, Latvia: “Baltija Publishing”, 2023. С. 64–87

ДОДАТКИ

Додаток А

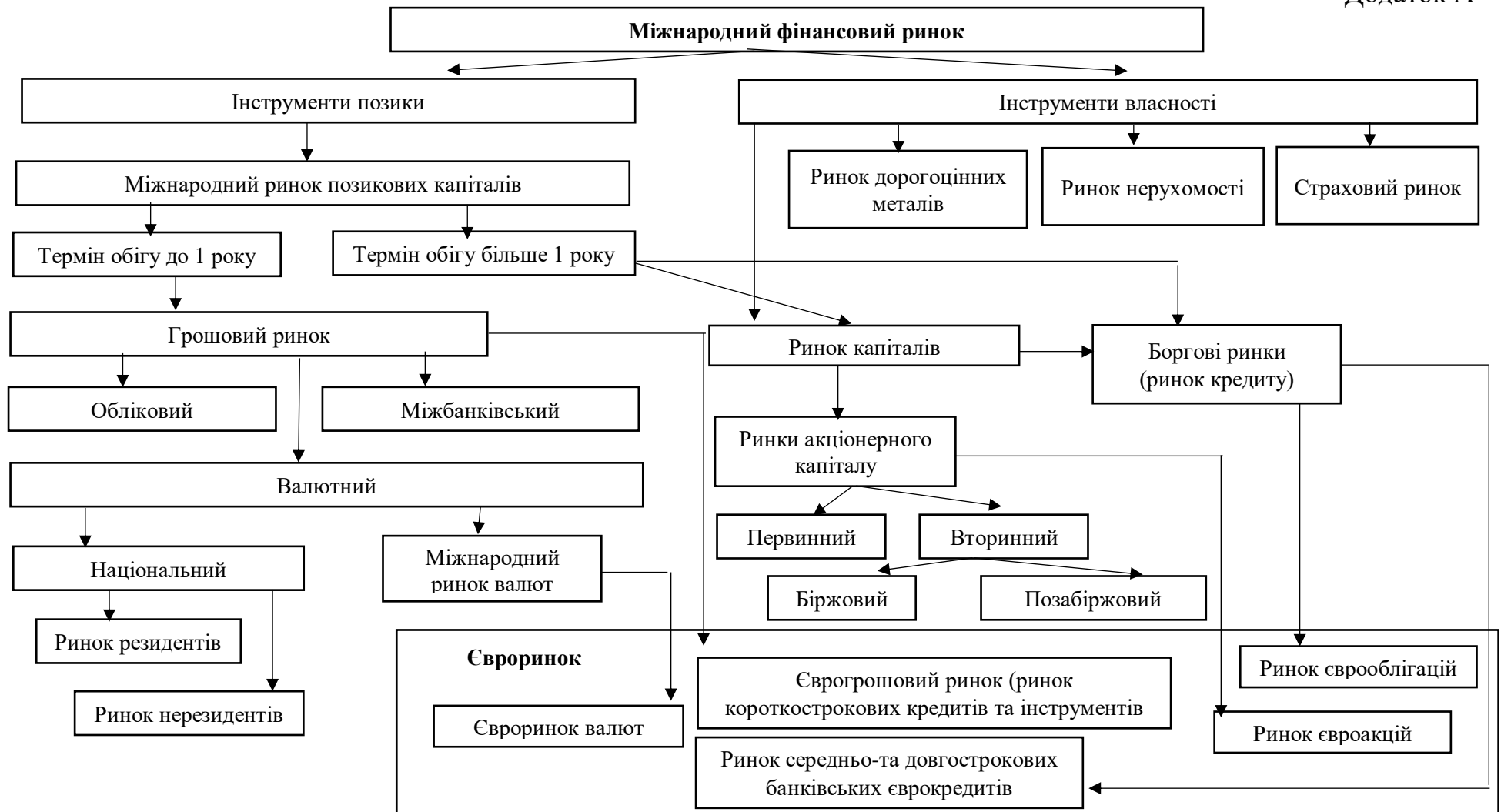

Рис А.1 Структура міжнародного фінансового ринку

Джерело: складено автором на основі [11]

Додаток Б

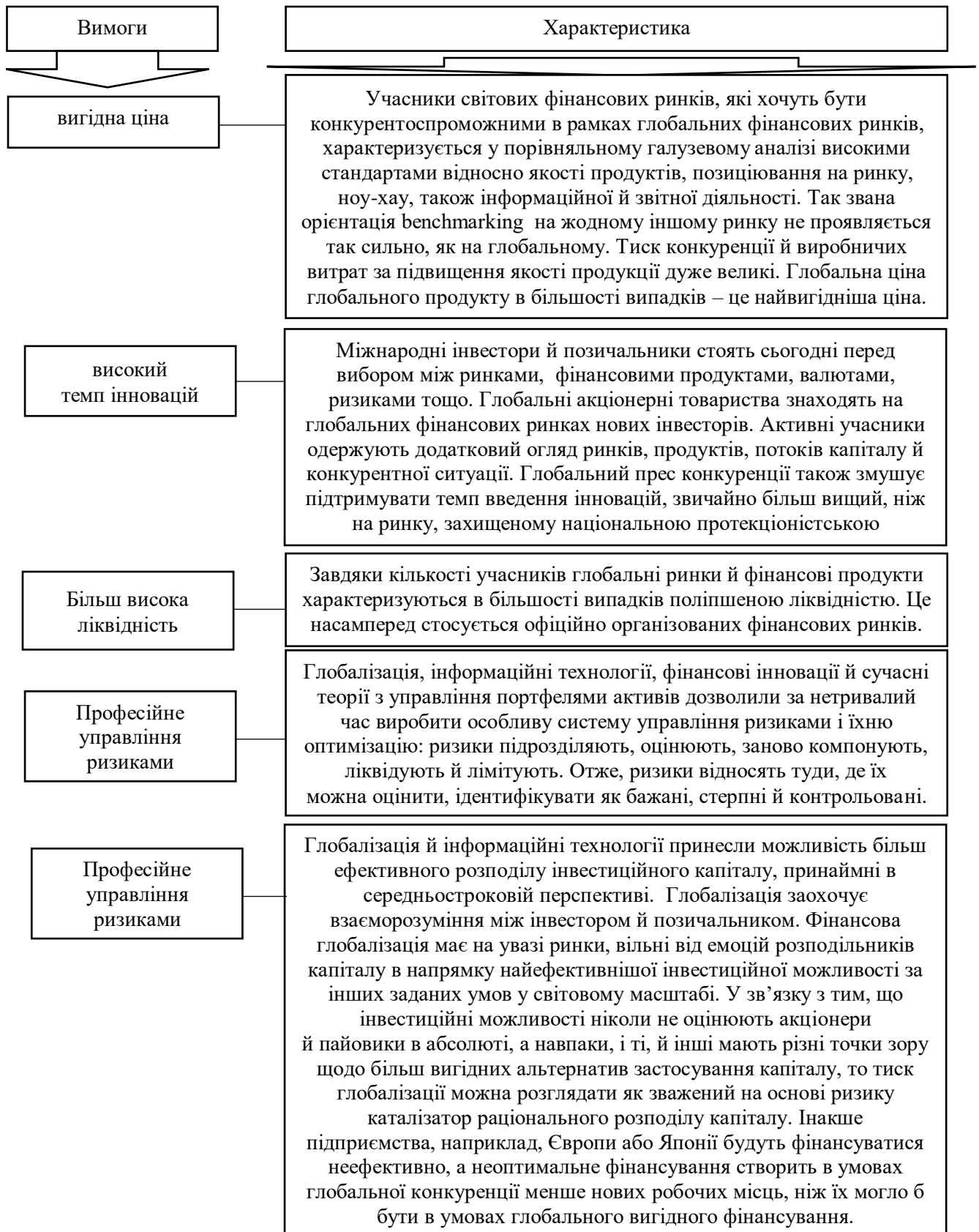

Рис Б.1 вимоги глобальних фінансових ринків

Джерело: складено автором на основі [15]

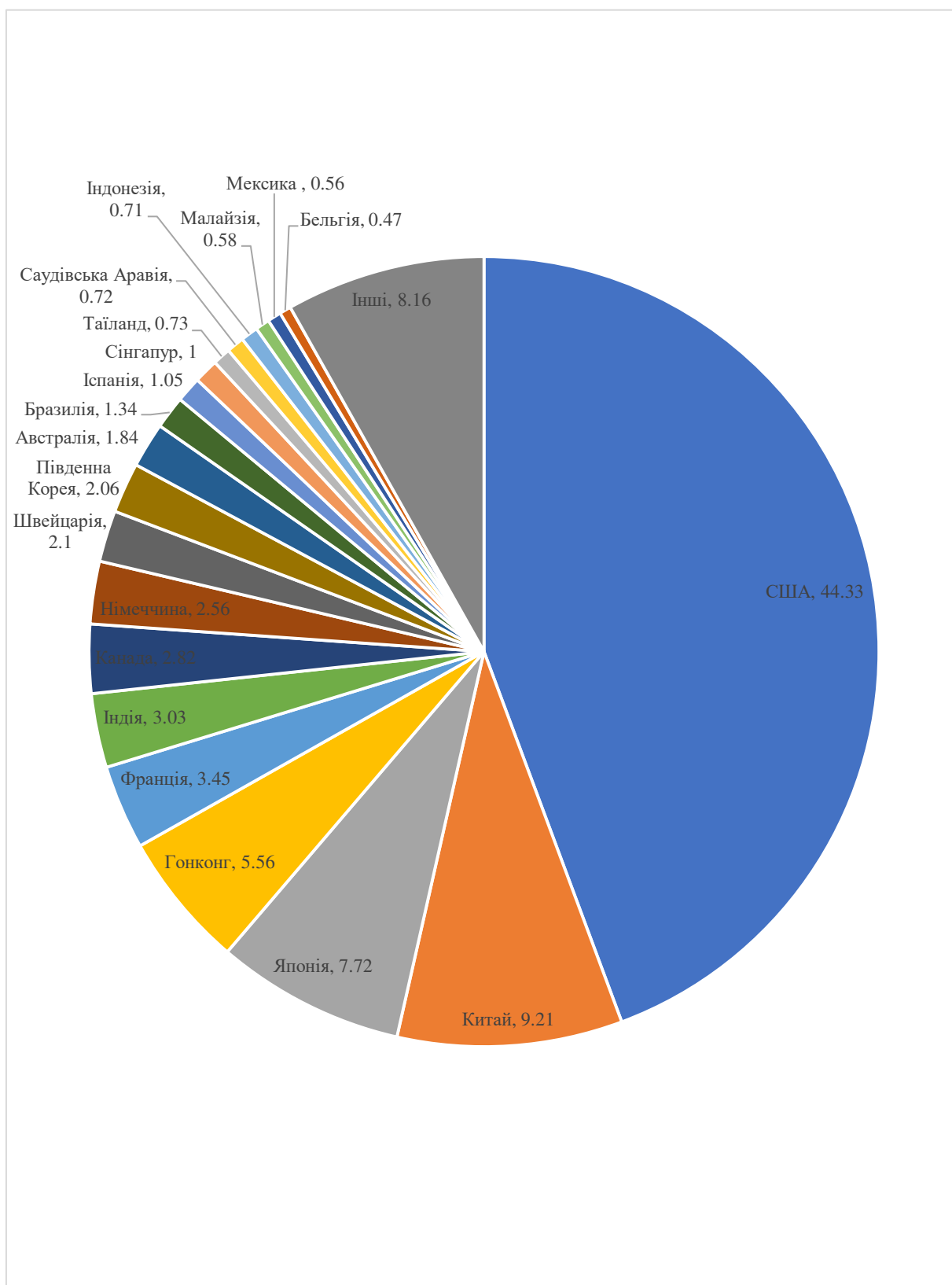

Рис В.1 Частка капіталізації фондових ринків світу на 2022 рік

Джерело: складено автором на основі [27]